

EBA/GL/2021/05

2. srpnja 2021.

Smjernica

o internom upravljanju

1. Obveze usklađivanja i izvješćivanja

Status ovih smjernica

1. Ove se smjernice izdaju u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010¹. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela i financijske institucije, uključujući institucije, moraju ulagati napore da se usklade sa smjernicama.
2. Smjernicama se utvrđuje EBA-ino stajalište o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora ili o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležno tijelo utvrđeno u članku 4. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 na koje se smjernice primjenjuju trebalo bi se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključi u svoje prakse (npr. izmjenama svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući u slučajevima kad su smjernice prvenstveno usmjerene na institucije.

Zahtjevi u pogledu izvješćivanja

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležno tijelo mora obavijestiti EBA-u o tome je li usklađeno ili se namjerava uskladiti s ovim smjernicama, odnosno o razlozima neusklađenosti do (05.12.2021). U slučaju izostanka obavijesti unutar tog roka EBA će smatrati da nadležno tijelo nije usklađeno. Obavijesti se dostavljaju slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na službenim stranicama EBA-e na adresu compliance@eba.europa.eu s naznakom „EBA/GL/2021/05”. Obavijesti trebaju slati osobe s odgovarajućom nadležnošću za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojeg nadležnog tijela. Svaka se promjena statusa u pogledu usklađenosti isto tako mora prijaviti EBA-i.
4. Obavijesti će se objaviti na službenim stranicama EBA-e u skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ, (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

2. Predmet, područje primjene i definicije

Predmet

5. U ovim smjernicama dodatno se utvrđuju sustavi, procesi i mehanizmi internog upravljanja koje institucije na koje se primjenjuje Direktiva 2013/36/EU² i investicijska društva na koja se primjenjuje glava VII. Direktive 2013/36/EU na temelju članka 1. stavaka 2. i 5. Uredbe (EU) 2019/2033 trebaju provesti u skladu s člankom 74. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU u cilju osiguravanja učinkovitog i razboritog upravljanja.

Adresati

Ove smjernice upućene su nadležnim tijelima definiranim člankom 4. točkom 2. podtočkom i. Uredbe (EU) br. 1093/2010 i financijskim institucijama definiranim člankom 4. točkom 1. Uredbe (EU) br. 1093/2010 koje predstavljaju institucije definirane člankom 3. stavkom 1. točkom 3. Direktive 2013/36/EU za potrebe primjene Direktive 2013/36/EU, uzimajući pritom u obzir i članak 3. stavak 3. te direktive, ili investicijska društva na koja se primjenjuje glava VII. Direktive 2013/36/EU na temelju članka 1. stavka 2. i 5. Uredbe (EU) 2019/2033 („institucije”).

Područje primjene

6. Ove smjernice primjenjuju se u odnosu na sustave upravljanja institucija, koji uključuju njihovu organizacijsku strukturu i odgovarajuće linije odgovornosti, postupke za utvrđivanje i praćenje rizika, upravljanje rizicima i izvješćivanje o svim rizicima³ kojima jesu ili bi mogle biti izložene te okvir unutarnje kontrole.
7. Smjernicama se nastoje obuhvatiti sve postojeće strukture odbora i ne zagovara se ni jedna određena struktura. Smjernicama se ne zadire u opću raspodjelu nadležnosti u skladu s nacionalnim pravom trgovačkih društava. Smjernice stoga treba primjenjivati neovisno o strukturi odbora (monistička i/ili dualistička struktura odbora i/ili druga struktura) koja se upotrebljava u državama članicama. Valja imati na umu da bi upravljačko tijelo, kako je definirano u članku 3. stavku 1. točkama 7. i 8. Direktive 2013/36/EU, moralo imati upravljačke (izvršne) i nadzorne (neizvršne) funkcije⁴.

² Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

³ Svako upućivanje na rizike u ovim smjernicama uključuje rizike od pranja novca i financiranja terorizma.

⁴ Vidjeti i uvodnu izjavu 56. Direktive 2013/36/EU.

8. U ovim smjernicama pojmovi „upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji” i „upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji” upotrebljavaju se bez upućivanja na neku određenu upravljačku strukturu te se treba smatrati da se upućivanja na upravljačku (izvršnu) ili nadzornu (neizvršnu) funkciju primjenjuju na tijela ili članove upravljačkog tijela koji su odgovorni za tu funkciju u skladu s nacionalnim pravom. Pri provedbi ovih smjernica nadležna tijela trebaju uzeti u obzir svoje nacionalno pravo trgovačkih društava i po potrebi utvrditi na koje se tijelo ili članove upravljačkog tijela te funkcije odnose.
9. U državama članicama u kojima upravljačko tijelo djelomično ili u cijelosti prenese izvršne funkcije osobi ili unutarnjem izvršnom tijelu (npr. glavnom izvršnom direktoru, upravljačkom timu ili izvršnom odboru) osobe koje na temelju tog prijenosa odgovornosti obavljaju te izvršne funkcije trebaju se smatrati upravljačkom funkcijom upravljačkog tijela. Za potrebe ovih smjernica sva upućivanja na upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji uključuju i članove izvršnog tijela ili glavnog izvršnog direktora, kako su definirani u ovim smjernicama, čak i ako oni nisu predloženi ni imenovani kao službeni članovi upravljačkog tijela odnosno upravljačkih tijela institucije u skladu s nacionalnim pravom.
10. U državama članicama u kojima dioničari, članovi ili vlasnici institucije izravno izvršavaju određene odgovornosti umjesto upravljačkog tijela, institucije trebaju osigurati da su te odgovornosti i povezane odluke u najvećoj mogućoj mjeri u skladu sa smjernicama primjenjivima na upravljačko tijelo.
11. Upotrijebljene definicije glavnog izvršnog direktora, glavnog financijskog direktora i nositelja ključne funkcije vrijede isključivo za ove smjernice i nije im cilj nametnuti obvezu imenovanja tih službenika ni stvaranja tih pozicija, osim ako je to propisano mjerodavnim pravom EU-a ili nacionalnim pravom.
12. Institucije se trebaju uskladiti, a nadležna tijela trebaju osigurati usklađenost institucija s ovim smjernicama na pojedinačnoj, potkonsolidiranoj i konsolidiranoj osnovi u skladu s razinom primjene utvrđenom člankom 109. Direktive 2013/36/EU.

Definicije

13. Osim ako je drukčije naznačeno, pojmovi upotrijebljeni i utvrđeni u Direktivi 2013/36/EU i Uredbi (EU) br. 575/2013 imaju isto značenje u ovim smjernicama. Osim toga, za potrebe ovih smjernica primjenjuju se sljedeće definicije:

Bonitetna konsolidacija	primjena bonitetnih pravila utvrđenih u Direktivi 2013/36/EU i Uredbi (EU) br. 575/2013 na konsolidiranoj ili potkonsolidiranoj osnovi u skladu s dijelom prvim, glavom II., poglavljem 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 ⁵ .
Dioničar	osoba koja je vlasnik dionica određene institucije ili, ovisno o pravnom obliku institucije, drugi vlasnici ili članovi institucije.
Direktorska pozicija	pozicija u svojstvu člana upravljačkog tijela institucije ili drugog pravnog subjekta.
Glavni financijski direktor (CFO)	osoba koja je odgovorna za cjelokupno upravljanje svim sljedećim aktivnostima: upravljanje financijskim sredstvima, financijsko planiranje i financijsko izvješćivanje.
Glavni izvršni direktor (CEO)	osoba koja je odgovorna za upravljanje cjelokupnim poslovnim aktivnostima institucije i za njihovo vođenje.
Konsolidirajuća institucija	institucija od koje se zahtijeva pridržavanje bonitetnih zahtjeva na temelju konsolidiranog položaja u skladu s dijelom prvim, glavom II., poglavljem 2. Uredbe (EU) br. 575/2013.
Kultura rizika	norme, stavovi i ponašanja institucije povezani sa svijesti o rizicima, preuzimanjem rizika i upravljanjem rizicima te kontrole na temelju kojih se donose odluke o rizicima. Kultura rizika utječe na odluke rukovodstva i zaposlenika u svakodnevnom poslovanju te na rizike koje preuzimaju.
Nositelji ključnih funkcija	osobe koje imaju znatan utjecaj na vođenje institucije, ali koje nisu ni članovi upravljačkog tijela ni glavni izvršni direktor. To su osobe odgovorne za rad kontrolnih funkcija i glavni financijski direktor kad nisu članovi upravljačkog tijela te ostali nositelji ključnih funkcija kad to odrede institucije pristupom koji se temelji na procjeni rizika. Ostali nositelji ključnih funkcija mogu biti voditelji važnih poslovnih linija, podružnica u Europskom gospodarskom prostoru / Europskom udruženju za slobodnu trgovinu, društava kćeri u trećim zemljama i drugih unutarnjih funkcija.
Osobe odgovorne za rad kontrolnih funkcija	osobe na najvišoj hijerarhijskoj razini koje su odgovorne za učinkovito upravljanje svakodnevnim aktivnostima neovisnih funkcija upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije.
Radnici	svi zaposlenici institucije i njezinih društava kćeri unutar njezina opsega konsolidacije, uključujući društva kćeri na koje se ne primjenjuje Direktiva 2013/36/EU, i svi članovi upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji i u nadzornoj funkciji.

⁵ Vidjeti i regulatorne tehničke standarde o bonitetnoj konsolidaciji, koji su dostupni na: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Draft%20Technical%20Standards/2021/973355/Final%20Report%20Draft%20RTS%20methods%20of%20consolidation.pdf

Razlike u plaćama između spolova	razlika između prosječne bruto zarade po satu muškaraca i žena izražena kao postotak prosječne bruto zarade po satu muškaraca.
Sklonost preuzimanju rizika	ukupna razina i vrste rizika koje je institucija spremna preuzeti u okviru svoje sposobnosti podnošenja rizika, u skladu sa svojim poslovnim modelom kako bi ostvarila svoje strateške ciljeve.
Sposobnost podnošenja rizika	najveća razina rizika koju institucija može preuzeti s obzirom na svoju kapitalnu osnovu, sposobnosti upravljanja rizicima i kontrole te regulatorna ograničenja.
Uvrštena institucija	institucije čiji su financijski instrumenti uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu ili multilateralnoj trgovinskoj platformi, kako su definirani člankom 4. stavkom 1. točkama 21. i 22. Direktive 2014/65/EU, u jednoj državi članici ili više njih ⁶ .
Značajne institucije	institucije iz članka 131. Direktive 2013/36/EU (globalne sistemski važne institucije (GSV institucije) i ostale sistemski važne institucije (OSV institucije)) i po potrebi druge institucije koje odredi nadležno tijelo ili se određuju prema nacionalnom pravu na temelju procjene veličine i unutarnje organizacije institucija te vrste, opsega i složenosti njihovih aktivnosti.

3. Provedba

Datum početka primjene

14. Ove ažurirane smjernice primjenjuju se od 31. prosinca 2021.

Stavljanje izvan snage

15. Smjernice EBA-e o internom upravljanju (EBA/GL/2017/11) od 26. rujna 2017. stavljaju se izvan snage od 31. prosinca 2021.

⁶ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.).

4. Smjernice

Glava I. – Razmjernost

16. Načelom razmjernosti, koje je propisano člankom 74. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU, nastoji se osigurati dosljednost sustavâ internog upravljanja s pojedinačnim profilom rizičnosti i poslovnim modelom institucije kako bi se osiguralo učinkovito ispunjenje ciljeva propisanih regulatornim zahtjevima i odredbama.
17. Institucije trebaju uzeti u obzir svoju veličinu i unutarnju organizaciju te vrstu, opseg i složenost svojih aktivnosti pri razvoju i provedbi sustavâ internog upravljanja. Značajne institucije trebaju imati naprednije sustave upravljanja, dok male i manje složene institucije mogu imati jednostavnije sustave upravljanja. Međutim, institucije trebaju uzeti u obzir i to da veličina ili sistemska važnost institucije ne moraju nužno sami po sebi ukazivati u kojoj je mjeri institucija izložena rizicima.
18. Radi primjene načela razmjernosti te kako bi se osigurala odgovarajuća provedba regulatornih zahtjeva i ovih smjernica, institucije i nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sve sljedeće aspekte:
 - a. veličinu u smislu ukupne bilance institucije i njezinih društava kćeri unutar opsega bonitetne konsolidacije;
 - b. geografsku prisutnost institucije i opseg poslovanja u svakoj jurisdikciji;
 - c. pravni oblik institucije, uključujući činjenicu je li institucija dio grupe i, ako je to slučaj, procjenu razmjernosti za grupu;
 - d. je li riječ o uvrštenoj instituciji;
 - e. je li instituciji odobrena uporaba internih modela za mjerenje kapitalnih zahtjeva (npr. pristup zasnovan na internim rejting-sustavima);
 - f. vrstu odobrenih djelatnosti i usluga koje institucija obavlja (npr. vidjeti i Prilog 1. Direktivi 2013/36/EU i Prilog 1. Direktivi 2014/65/EU);
 - g. osnovni poslovni model i strategiju, vrstu i složenost poslovnih aktivnosti te organizacijsku strukturu institucije;
 - h. strategiju upravljanja rizicima, sklonost preuzimanju rizika i stvarni profil rizičnosti institucije, uzimajući pritom u obzir i rezultate procjene kapitala SREP-om i procjene likvidnosti SREP-om;

- i. vlasničku strukturu i strukturu izvora financiranja institucije;
- j. vrstu klijenata (npr. stanovništvo, trgovačka društva, institucije, mala poduzeća, tijela javne vlasti) i složenost proizvoda ili ugovora;
- k. eksternalizirane funkcije i distribucijske kanale;
- l. postojeće sustave informacijske tehnologije (IT), uključujući sustave za osiguravanje kontinuiteta i funkcije eksternalizacije u tom području; i
- m. je li institucija obuhvaćena definicijom male i jednostavne institucije ili velike institucije iz članka 4. stavka 1. točaka 145. i 146. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Glava II. – Uloga i sastav upravljačkog tijela i odbora

1 Uloga i odgovornosti upravljačkog tijela

- 19. U skladu s člankom 88. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU upravljačko tijelo mora imati krajnju i potpunu odgovornost za instituciju te definira, nadzire i odgovorno je za provedbu sustavâ upravljanja u instituciji kojima se osigurava učinkovito i razborito upravljanje institucijom.
- 20. Dužnosti upravljačkog tijela trebaju biti jasno definirane, pri čemu treba razlikovati dužnosti upravljačke (izvršne) funkcije i nadzorne (neizvršne) funkcije. Odgovornosti i dužnosti upravljačkog tijela trebaju se opisati u pisanom dokumentu, a upravljačko tijelo treba ih propisno odobriti. Svi članovi upravljačkog tijela trebaju biti u potpunosti upoznati sa strukturom i odgovornostima upravljačkog tijela te raspodjelom zadaća među različitim funkcijama upravljačkog tijela i njegovih odbora.
- 21. Treba postojati učinkovita interakcija između upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji i upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji. Obje funkcije trebaju si međusobno pružati dostatnu količinu informacija koja će im omogućiti obavljanje njihovih zadaća. Kako bi se uspostavio odgovarajući sustav provjere i ravnoteže, donošenje odluka unutar upravljačkog tijela ne smije biti u rukama jednog člana ili male podskupine njegovih članova.
- 22. Odgovornosti upravljačkog tijela trebaju uključivati uspostavu, odobravanje i nadzor provedbe:
 - a. cjelokupne poslovne strategije i ključnih politika institucije unutar primjenjivog pravnog i regulatornog okvira, uzimajući pritom u obzir dugoročne financijske interese i solventnost institucije;
 - b. cjelokupne strategije upravljanja rizicima, sklonosti preuzimanju rizika te okvira i mjera za upravljanje rizicima, kako bi se osiguralo da upravljačko tijelo posveti dovoljno vremena pitanjima povezanim s rizikom i upravljanjem rizicima;

- c. prikladnog i učinkovitog okvira unutarnjeg upravljanja i unutarnje kontrole, kako je definiran u glavi V., koji:
 - i. uključuje jasnu organizacijsku strukturu te neovisne unutarnje funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i revizije koje dobro funkcioniraju i koje imaju dostatne ovlasti, uporište i resurse za izvršavanje svojih funkcija;
 - ii. osigurava usklađenost s primjenjivim regulatornim zahtjevima u kontekstu sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma;
- d. iznosa, vrsta i raspodjele internog kapitala i regulatornog kapitala potrebnih za adekvatno pokrivanje rizikâ institucije;
- e. ciljeva upravljanja likvidnošću institucije;
- f. politike primitaka koja je u skladu s načelima primitaka utvrđenima u člancima od 92. do 95. Direktive 2013/36/EU i smjernicama EBA-e o dobrim politikama primitaka na temelju članka 74. stavka 3. i članka 75. stavka 2. Direktive 2013/36/EU⁷;
- g. sustavâ čiji je cilj osigurati da se procjene pojedinačne i zajedničke primjerenosti upravljačkog tijela provode na učinkovit način, da su sastav upravljačkog tijela i postupak planiranja nasljeđivanja članova upravljačkog tijela prikladni te da upravljačko tijelo obavlja svoje funkcije na učinkovit način⁸;
- h. postupka odabira i procjene primjerenosti nositelja ključnih funkcija⁹;
- i. sustavâ čiji je cilj osigurati unutarnje funkcioniranje svih odbora upravljačkog tijela, ako su osnovani, i u kojima se razrađuju:
 - i. uloga, sastav i zadaće svakog odbora;
 - ii. odgovarajući protok informacija, uključujući dokumentiranje preporuka i zaključaka, te linije izvješćivanja između svakog odbora i upravljačkog tijela, nadležnih tijela i drugih strana;
- j. kulture rizika u skladu s odjeljkom 9. ovih smjernica, u kojemu se govori o svijesti o rizicima u instituciji i njezinu postupanju u pogledu preuzimanja rizika;

⁷ Smjernice EBA-e o dobrim politikama primitaka

⁸ Vidjeti i zajedničke smjernice ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija.

⁹ Vidjeti i zajedničke smjernice ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija.

- k. korporativne kulture i vrijednosti u skladu s odjeljkom 10., kojima se potiče odgovorno i etično ponašanje, uključujući kodeks ponašanja ili sličan instrument;
 - l. politike upravljanja sukobima interesa na razini institucije u skladu s odjeljkom 11. i politike upravljanja sukobima interesa za radnike u skladu s odjeljkom 12.; i
 - m. sustavâ čiji je cilj osigurati integritet računovodstvenog sustava i sustava financijskog izvješćivanja, uključujući financijske i operativne kontrole te usklađenost sa zakonom i mjerodavnim standardima.
23. Pri uspostavi, odobravanju i nadzoru provedbe aspekata navedenih u stavku 22. upravljačko tijelo treba nastojati osigurati primjenu poslovnog modela, sustavâ upravljanja i okvira upravljanja rizicima kojima se u obzir uzimaju svi rizici. Kad uzimaju u obzir sve rizike kojima su izložene, institucije trebaju uzeti u obzir sve relevantne čimbenike rizika, uključujući čimbenike ekoloških, socijalnih i upravljačkih rizika. Institucije trebaju uzeti u obzir i to da spomenuti čimbenici rizika mogu postati pokretači njihovih bonitetnih rizika, uključujući kreditne rizike, npr. djelovanjem čimbenika rizika povezanih s prijelazom na održivo gospodarstvo ili vanjskim fizičkim događajima povezanim s klimatskim uvjetima koji mogu utjecati na dužnike, tržišta, likvidnost, operativne rizike, kao i reputacijske rizike, npr. djelovanjem čimbenika socijalnih i upravljačkih rizika npr. u kontekstu mehanizama eksternalizacije¹⁰. Ti rizici uključuju, među ostalim, pravne rizike u području ugovornog ili radnog prava, rizike povezane s potencijalnim povredama ljudskih prava ili druge čimbenike ekoloških, socijalnih i upravljačkih rizika koji mogu utjecati na zemlju u kojoj se nalazi pružatelj usluga te njegovu sposobnost pružanja dogovorene razine usluge.
24. Upravljačko tijelo mora nadzirati postupak objave i priopćavanja informacija vanjskim dionicima i nadležnim tijelima.
25. Sve članove upravljačkog tijela treba obavješćivati o cjelokupnim aktivnostima, financijskoj situaciji i profilu rizičnosti institucije, uzimajući pritom u obzir gospodarsko okruženje, te o donesenim odlukama koje imaju velik utjecaj na poslovanje institucije.
26. Član upravljačkog tijela može biti odgovoran za kontrolnu funkciju, kako je navedeno u glavi V. odjeljku 19.1., pod uvjetom da član nema nikakvih drugih mandata kojima bi se ugrozile njegove aktivnosti u pogledu unutarnje kontrole i neovisnost kontrolne funkcije.
27. Upravljačko tijelo treba pratiti, redovito preispitivati i rješavati sve slabosti utvrđene u vezi s provedbom postupaka, strategija i politika povezanih s odgovornostima navedenima u točkama 22. i 23. Okvir internog upravljanja i njegova provedba trebaju se redovito preispitivati i ažurirati, uzimajući pritom u obzir načelo razmjernosti, kako je dodatno

¹⁰ Vidjeti izvješće EBA-e o upravljanju ekološkim, socijalnim i upravljačkim rizicima i njihovu nadzoru, koje je objavljeno u skladu s člankom 98. stavkom 8. Direktive o kapitalnim zahtjevima, u kojemu se opisuju EBA-ina shvaćanja ekoloških, socijalnih i upravljačkih rizika, kao i kanali prijenosa te iznose preporuke u pogledu sustavâ, procesa, mehanizama i strategija koje institucije trebaju provesti u cilju utvrđivanja i procjene ekoloških, socijalnih i upravljačkih rizika te upravljanja njima.

objašnjeno u glavi I. Podrobnije preispitivanje treba provesti kad se u instituciji dogode značajne promjene.

2 Upravljačka funkcija upravljačkog tijela

28. Upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji treba se aktivno angažirati u poslovanju institucije i donositi odluke na temelju pouzdanih informacija i dobre informiranosti.
29. Upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji treba biti odgovorno za provedbu strategija koje je utvrdilo upravljačko tijelo te treba redovito raspravljati o provedbi i prikladnosti tih strategija s upravljačkim tijelom u nadzornoj funkciji. Za operativnu provedbu može biti odgovorno rukovodstvo institucije.
30. Upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji pri donošenju prosudbi i odluka treba konstruktivno propitivati i kritički analizirati primljene prijedloge, objašnjenja i informacije. Upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji treba, po potrebi bez odgode, sveobuhvatno izvješćivati i redovito obavješćivati upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji o relevantnim elementima za procjenu situacije, rizika i kretanja koji utječu ili bi mogli utjecati na instituciju, npr. o značajnim odlukama o poslovnim aktivnostima i preuzetim rizicima, ocjeni gospodarskog i poslovnog okruženja institucije, likvidnosti i dobroj kapitalnoj osnovi te o procjeni njezine izloženosti značajnim rizicima.
31. Ne dovodeći u pitanje odredbe kojima se Direktiva (EU) 2015/849 prenosi u nacionalno pravo, u skladu sa zahtjevima iz članka 46. stavka 4. Direktive (EU) 2015/849 o sprječavanju pranja novca upravljačko tijelo treba odrediti jednog svojeg člana kao osobu koja će biti odgovorna za provedbu zakona, propisa i administrativnih odredbi nužnih za usklađivanje s tom direktivom, uključujući odgovarajuće politike i postupke za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma u instituciji i na razini upravljačkog tijela¹¹.

3 Nadzorna funkcija upravljačkog tijela

32. Zadaće članova upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji trebaju uključivati praćenje i konstruktivno propitivanje strategije institucije.
33. Ne dovodeći u pitanje nacionalno pravo, u upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji treba uključiti i neovisne članove, kako je predviđeno odjeljkom 9.3. zajedničkih smjernica ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU.
34. Ne dovodeći u pitanje odgovornosti dodijeljene u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom trgovačkih društava, upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji treba:

¹¹Budući da je upravljačko tijelo kolektivno tijelo, ono je odgovorno kao cjelina.

- a. nadzirati i pratiti donošenje odluka i postupanje rukovodstva te učinkovito nadzirati upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji, uključujući praćenje i temeljitu analizu pojedinačne i zajedničke uspješnosti te provedbu strategije i ciljeva institucije;
- b. konstruktivno propitivati i kritički preispitivati prijedloge i informacije koje pružaju članovi upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji te njihove odluke;
- c. uzimajući u obzir načelo razmjernosti, kako je utvrđeno u glavi I., na odgovarajući način ispunjavati dužnosti i zadaće odbora za rizike, odbora za primitke i odbora za imenovanja ako ti odbori nisu osnovani;
- d. osigurati učinkovitost okvira internog upravljanja institucije i provoditi njegovu redovitu procjenu te poduzimati odgovarajuće mjere za rješavanje svih utvrđenih nedostataka;
- e. nadzirati i pratiti provode li se dosljedno strateški ciljevi, organizacijska struktura i strategija upravljanja rizicima institucije, uključujući njezinu sklonost preuzimanju rizika i okvir upravljanja rizicima, te druge politike (npr. politika primitaka) i okvir objavljivanja;
- f. pratiti provodi li se dosljedno kultura rizika institucije;
- g. nadzirati provedbu i održavanje kodeksa ponašanja ili drugog sličnog kodeksa i učinkovitih politika za utvrđivanje i smanjenje stvarnih i potencijalnih sukoba interesa te upravljanje njima;
- h. nadzirati cjelovitost financijskih informacija i izvješćivanja te okvira unutarnje kontrole, uključujući učinkovit i dobar okvir upravljanja rizicima;
- i. osigurati da osobe odgovorne za rad kontrolnih funkcija mogu neovisno djelovati te, neovisno o odgovornosti u pogledu izvješćivanja drugih unutarnjih tijela, poslovnih linija ili jedinica, postavljati pitanja i po potrebi izravno upozoriti upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji kada nepovoljna kretanja u području rizika utječu ili mogu utjecati na instituciju; i
- j. pratiti provedbu plana unutarnje revizije nakon prethodnog uključivanja odbora za rizike i odbora za reviziju ako su ti odbori osnovani.

4 Uloga predsjednika upravljačkog tijela

- 35. Predsjednik upravljačkog tijela treba voditi upravljačko tijelo, pridonositi djelotvornom protoku informacija unutar upravljačkog tijela te između upravljačkog tijela i njegovih odbora, ako postoje, i snositi odgovornost za njegov učinkovit cjelokupan rad.

36. Predsjednik treba poticati i promicati otvorenu i kritičnu raspravu te osigurati mogućnost izražavanja različitih mišljenja i raspravljanje o njima u postupku odlučivanja.
37. Opće je načelo da predsjednik upravljačkog tijela treba biti neizvršni član. Ako se predsjedniku dopusti preuzimanje izvršnih dužnosti, institucija treba uvesti mjere za smanjenje bilo kakvih nepovoljnih učinaka na sustav provjere i ravnoteže u instituciji (npr. imenovanjem glavnog člana odbora ili višeg neovisnog člana odbora ili povećanjem broja neizvršnih članova u upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji). Točnije, u skladu s člankom 88. stavkom 1. točkom (e) Direktive 2013/36/EU predsjednik upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji u instituciji ne smije istodobno obnašati funkcije glavnog izvršnog direktora u istoj instituciji, osim ako to ne opravda institucija i ne odobre nadležna tijela.
38. Predsjednik treba sastavljati dnevne redove sastanaka i osigurati prioritetno razmatranje strateških pitanja. Treba osigurati da upravljačko tijelo donosi odluke na temelju pouzdanih informacija i dobre informiranosti te da se dokumenti i informacije prime dovoljno rano prije sastanka.
39. Predsjednik upravljačkog tijela treba pridonositi jasnoj raspodjeli dužnosti među članovima upravljačkog tijela i održavanju djelotvornog protoka informacija među njima kako bi se članovima upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji omogućilo da konstruktivno pridonose raspravama i daju svoj glas na temelju pouzdanih informacija i dobre informiranosti.

5 Odbori upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji

5.1 Uspostava odbora

40. U skladu s člankom 109. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU u vezi s člankom 76. stavkom 3., člankom 88. stavkom 2. i člankom 95. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU sve institucije koje su značajne u pogledu pojedinačne, potkonsolidirane i konsolidirane razine moraju uspostaviti odbor za rizike, odbor za imenovanja¹² i odbor za primitke¹³ radi savjetovanja upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji i pripreme odluka koje će to tijelo donijeti. Institucije koje nisu značajne, i onda kad ulaze u opseg bonitetne konsolidacije institucije koja je značajna u potkonsolidiranom ili konsolidiranom položaju, nemaju obvezu uspostave tih odbora.
41. Ako odbor za rizike ili odbor za imenovanja nije osnovan, upućivanja na te odbore u ovim smjernicama treba tumačiti kao upućivanje na upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji, uzimajući pritom u obzir načelo razmjernosti koje je utvrđeno u glavi I.
42. Uzimajući u obzir kriterije utvrđene u glavi I. ovih smjernica, institucije mogu uspostaviti druge odbore (npr. odbor za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma, odbor za etiku, odbor za ponašanje i odbor za usklađenost).

¹² Vidjeti i zajedničke smjernice ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU.

¹³ Više informacija o odboru za primitke dostupno je u smjernicama EBA-e o dobrim praksama primitaka.

43. Institucije trebaju osigurati jasnu raspodjelu i razdiobu dužnosti i zadaća među specijaliziranim odborima upravljačkog tijela.
44. Za svaki odbor treba dokumentirati mandat, uključujući opseg njegovih odgovornosti, koji mu je dodijelilo upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji i uspostaviti odgovarajuće radne postupke.
45. Odbori trebaju pružati potporu nadzornoj funkciji u određenim područjima te olakšati razvoj i provedbu dobrog okvira internog upravljanja. Povjeravanje dužnosti odborima ni na koji način ne oslobađa upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji od zajedničkog ispunjavanja njegovih dužnosti i odgovornosti.

5.2 Sastav odborâ¹⁴

46. Predsjednici svih odbora trebaju biti neizvršni članovi upravljačkog tijela koji su sposobni donositi objektivne prosudbe.
47. Neovisni članovi¹⁵ upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji trebaju aktivno sudjelovati u odborima.
48. Ako se osnivaju u skladu s Direktivom 2013/36/EU ili nacionalnim pravom, odbori trebaju imati najmanje tri člana.
49. Uzimajući u obzir veličinu upravljačkog tijela i broj neovisnih članova upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji, institucije trebaju osigurati da odbor nije sastavljen od iste skupine članova koja već čini neki drugi odbor.
50. Institucije trebaju razmotriti mogućnost povremene rotacije predsjednikâ i članova odborâ, uzimajući pritom u obzir specifična iskustva, znanja i vještine koji su na pojedinačnoj ili zajedničkoj razini potrebni u tim odborima.
51. Odbor za rizike i odbor za imenovanja trebaju biti sastavljeni od neizvršnih članova upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji predmetne institucije. Sastav odbora za reviziju treba biti u skladu s člankom 41. Direktive 2006/43/EZ¹⁶. Sastav odbora za primitke treba biti u skladu s odjeljkom 2.4.1. smjernica EBA-e o dobrim politikama primitaka¹⁷.
52. Odbor za imenovanja u globalnim sistemski važnim institucijama i ostalim sistemski važnim institucijama treba biti većinski sastavljen od neovisnih članova te njime treba predsjedati neovisan član. Odbor za imenovanja u drugim značajnim institucijama, koje su odredila nadležna tijela ili su određene na temelju nacionalnog prava, treba uključivati dovoljan broj

¹⁴ Ovaj odjeljak treba tumačiti zajedno sa zajedničkim smjernicama ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU.

¹⁵ Kako je definirano u odjeljku 9.3. zajedničkih smjernica ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU.

¹⁶ Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 87.) kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2014/56/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014.

¹⁷ Smjernice EBA-e o dobrim politikama primitaka na temelju članka 74. stavka 3. i članka 75. stavka 2. Direktive 2013/36/EU i objavama na temelju članka 450. Uredbe (EU) br. 575/2013 (EBA/GL/2015/22).

neovisnih članova. Takve institucije mogu razmotriti i dobru praksu imenovanja neovisnog predsjednika odbora za imenovanja.

53. Članovi odbora za imenovanja trebaju i pojedinačno i kao cjelina posjedovati odgovarajuća znanja, vještine i stručnost u pogledu postupka odabira i zahtjeva u pogledu primjerenosti, kako je propisano Direktivom 2013/36/EU.
54. Odbor za rizike u globalnim sistemski važnim institucijama i ostalim sistemski važnim institucijama treba biti većinom sastavljen od neovisnih članova. Predsjednik odbora za rizike u globalnim sistemski važnim institucijama i ostalim sistemski važnim institucijama treba biti neovisan član. Odbor za rizike u drugim značajnim institucijama, koje su odredila nadležna tijela ili su određene nacionalnim pravom, treba uključivati dovoljan broj članova koji su neovisni, a odborom za rizike treba po mogućnosti predsjedati neovisan član. U svim institucijama predsjednik odbora za rizike ne smije biti predsjednik upravljačkog tijela ni predsjednik nekog drugog odbora.
55. Članovi odbora za rizike trebaju i pojedinačno i kao cjelina posjedovati odgovarajuća znanja, vještine i stručnost u pogledu praksi upravljanja rizicima i kontrole rizika.

5.3 Postupci odborâ

56. Odbori trebaju redovito izvještivati upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji.
57. Među odborima treba postojati odgovarajuća međusobna interakcija. Ne dovodeći u pitanje točku 49., ta interakcija može se ostvariti u obliku međuodborskog sudjelovanja, pri čemu predsjednik ili član jednog odbora može biti i član nekog drugog odbora.
58. Članovi odborâ trebaju sudjelovati u otvorenim i kritičkim raspravama u kojima se konstruktivno razgovara o različitim mišljenjima.
59. Odbori trebaju dokumentirati dnevne redove sastanaka odbora te glavne rezultate i zaključke s tih sastanaka.
60. Odbor za rizike i odbor za imenovanja trebaju barem:
 - a. imati pristup svim relevantnim informacijama i podacima koji su im nužni za obavljanje njihovih zadaća, uključujući informacije i podatke relevantnih korporativnih funkcija i kontrolnih funkcija (npr. pravni poslovi, financije, ljudski resursi, informacijska tehnologija, unutarnja revizija, rizici, praćenje usklađenosti, uključujući informacije o usklađenosti u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma te skupne informacije o prijavama sumnjivih transakcija i čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma);
 - b. od osoba odgovornih za rad kontrolnih funkcija primati redovita izvješća, *ad hoc* informacije, priopćenja i mišljenja o trenutačnom profilu rizičnosti institucije, njezinoj

kulturi rizika i ograničenjima rizika te o svim potencijalnim značajnim kršenjima¹⁸, navodeći pojedinosti i preporuke o korektivnim mjerama koje su poduzete, koje će se poduzeti ili koje se preporučuju za njihovo ispravljanje; redovito preispitivati i utvrđivati sadržaj, oblik i učestalost informacija o rizicima o kojima ih se mora izvješćivati; i

- c. po potrebi osigurati odgovarajuće sudjelovanje kontrolnih funkcija i ostalih relevantnih funkcija (ljudski resursi, pravni poslovi, financije) u njihovim odgovarajućim područjima stručnosti i/ili zatražiti savjet vanjskog stručnjaka.

5.4 Uloga odbora za rizike

61. Ako je osnovan, odbor za rizike treba barem:

- a. pružati savjete i potporu upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji u pogledu praćenja cjelokupne aktualne i buduće strategije institucije za upravljanje rizicima i njezine sklonosti preuzimanju rizika, uzimajući u obzir sve vrste rizika, kako bi se osiguralo da su one u skladu s poslovnom strategijom, ciljevima, korporativnom kulturom i vrijednostima institucije;
- b. pomagati upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji u nadzoru provedbe strategije institucije za upravljanje rizicima i odgovarajućih utvrđenih ograničenja;
- c. nadzirati provedbu strategija institucije za upravljanje kapitalom i likvidnošću te za sve druge relevantne rizike, kao što su tržišni, kreditni, operativni (uključujući pravne rizike i rizike informacijske tehnologije) i reputacijski rizik, kako bi procijenio njihovu prikladnost u odnosu na odobrenu strategiju upravljanja rizicima i sklonost preuzimanju rizika;
- d. pružati upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji preporuke o potrebnim prilagodbama strategije upravljanja rizicima koje proizlaze iz, među ostalim, izmjena u poslovnom modelu institucije, tržišnih kretanja ili preporuka funkcije upravljanja rizicima;
- e. pružati savjete o imenovanju vanjskih savjetnika koje nadzorna funkcija odluči angažirati u svrhu savjetovanja ili pružanja potpore;
- f. preispitivati veći broj mogućih scenarija, uključujući stresne scenarije, kako bi procijenio koji će učinak vanjski i unutarnji događaji imati na profil rizičnosti institucije;

¹⁸ Uključujući ozbiljna kršenja u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. Vidjeti i smjernice koje se izdaju u skladu s člankom 117. stavkom 6. Direktive 2013/36/EU, a kojima se određuju načini suradnje i razmjene informacija među tijelima iz stavka 5. tog članka, posebno u pogledu prekograničnih grupa i u okviru utvrđivanja ozbiljnih povreda propisa o sprječavanju pranja novca.

- g. nadzirati usklađenost svih značajnih financijskih proizvoda i usluga ponuđenih klijentima te poslovnog modela i strategije upravljanja rizicima institucije¹⁹. Odbor za rizike treba procjenjivati rizike povezane s ponuđenim financijskim proizvodima i uslugama te uzimati u obzir usklađenost cijena tih proizvoda i usluga te dobiti ostvarenih njima; i
 - h. procjenjivati preporuke unutarnjih ili vanjskih revizora i dalje pratiti ispravnu provedbu poduzetih mjera.
62. Odbor za rizike treba surađivati s drugim odborima čije aktivnosti mogu utjecati na strategiju upravljanja rizicima (npr. odbor za reviziju i odbor za primitke) i redovito komunicirati s kontrolnim funkcijama institucije, posebno funkcijom upravljanja rizicima.
63. Ako je osnovan, odbor za rizike treba, ne dovodeći u pitanje zadaće odbora za primitke, provjeriti uzimaju li se poticajima iz politika i praksi primitaka u obzir rizici, kapital i likvidnost institucije te vjerojatnost i vremenski raspored zarada.

5.5 Uloga odbora za reviziju

64. U skladu s Direktivom 2006/43/EZ²⁰, ako je osnovan, odbor za reviziju treba među ostalim:
- a. pratiti učinkovitost sustava unutarnje kontrole kvalitete i upravljanja rizicima institucije i, ako je primjenjivo, njezine funkcije unutarnje revizije u pogledu financijskog izvješćivanja institucije koja je predmet revizije, bez ugrožavanja neovisnosti te funkcije;
 - b. nadzirati donošenje računovodstvenih politika u instituciji;
 - c. pratiti postupak financijskog izvješćivanja i davati preporuke u cilju osiguravanja njegove cjelovitosti;
 - d. preispitivati i pratiti neovisnost ovlaštenih revizora ili revizorskih društava u skladu s člancima 22., 22.a, 22.b, 24.a i 24.b Direktive 2006/43/EU i člankom 6. Uredbe (EU) br. 537/2014²¹ te posebno prikladnost pružanja nerevizorskih usluga instituciji koja je predmet revizije u skladu s člankom 5. te uredbe;

¹⁹ Vidjeti i smjernice EBA-e o sustavima nadzora i upravljanja proizvodima namijenjenima potrošačima, koje su dostupne na <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/consumer-protection-and-financial-innovation/guidelines-on-product-oversight-and-governance-arrangements-for-retail-banking-products>.

²⁰ Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 87.) kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2014/56/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014.

²¹ Uredba (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o posebnim zahtjevima u vezi zakonske revizije subjekata od javnog interesa i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2005/909/EZ (SL L 158, 27.5.2014., str. 77.)

- e. pratiti zakonsku reviziju godišnjih i konsolidiranih financijskih izvještaja, posebno njezinu provedbu, uzimajući u obzir sve nalaze i zaključke nadležnog tijela u skladu s člankom 26. stavkom 6. Uredbe (EU) br. 537/2014;
- f. biti odgovoran za postupak odabira vanjskog ovlaštenog revizora (ili više njih) ili revizorskog društva (ili više njih) i preporučiti nadležnom tijelu institucije da odobri njegovo (ili njihovo) imenovanje (u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) br. 537/2014 osim kad se primjenjuje članak 16. stavak 8. Uredbe (EU) br. 537/2014), naknadu za rad i razrješenje;
- g. preispitivati opseg revizije i učestalost zakonske revizije godišnjih ili konsolidiranih financijskih izvještaja;
- h. u skladu s člankom 39. stavkom 6. točkom (a) Direktive 2006/43/EU obavješćivati upravno ili nadzorno tijelo revidiranog subjekta o ishodu zakonske revizije te objasniti na koji je način zakonska revizija pridonijela cjelovitosti financijskog izvješćivanja i koja je bila uloga odbora za reviziju u tom postupku; i
- i. primati i razmatrati revizorska izvješća.

5.6 Udruženi odbori

- 65. U skladu s člankom 76. stavkom 3. Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu dopustiti institucijama koje se ne smatraju značajnima udruživanje odbora za rizike s odborom za reviziju, ako je osnovan, kako je navedeno u članku 39. Direktive 2006/43/EZ.
- 66. Ako su odbor za rizike i odbor za imenovanja osnovani u institucijama koje nisu značajne, oni se mogu udružiti. Ako to učine, te institucije trebaju dokumentirati razloge zbog kojih su odlučile udružiti te odbore, kao i način na koji taj pristup pridonosi ispunjavanju ciljeva odbora.
- 67. Institucije trebaju u svakom trenutku osigurati da članovi udruženih odbora i pojedinačno i kao cjelina posjeduju potrebna znanja, vještine i stručnost za potpuno razumijevanje dužnosti koje treba izvršavati udruženi odbor²².

Glava III. – Okvir upravljanja

6 Organizacijski okvir i organizacijska struktura

6.1 Organizacijski okvir

- 68. Upravljačko tijelo određene institucije treba osigurati primjerenu i transparentnu organizacijsku i operativnu strukturu institucije te sastaviti njezin pisani opis. Strukturom se

²² Vidjeti i zajedničke smjernice ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU.

treba promicati i odražavati učinkovito i razborito upravljanje institucijom na pojedinačnoj, potkonsolidiranoj i konsolidiranoj razini. Upravljačko tijelo treba osigurati neovisnost kontrolnih funkcija u odnosu na poslovne linije koje nadziru, uključujući prikladno razgraničavanje dužnosti, kao i odgovarajuće financijske i ljudske resurse te ovlasti koji su im potrebni za učinkovito obavljanje njihovih zadaća. Linije izvješćivanja i raspodjela odgovornosti, posebno među nositeljima ključnih funkcija, u instituciji trebaju biti jasne, dobro definirane, dosljedne, izvršive i propisno dokumentirane. Dokumentacija se po potrebi treba ažurirati.

69. Struktura institucije ne smije onemogućavati upravljačko tijelo u nadzoru rizika s kojima se institucija ili grupa suočava, odnosno u učinkovitom upravljanju njima, kao ni nadležno tijelo u učinkovitom nadzoru institucije.
70. Upravljačko tijelo treba procijeniti utječu li značajne promjene u strukturi grupe (npr. osnivanje novih društava kćeri, spajanja i pripajanja, prodaja ili likvidacija dijelova grupe ili vanjska kretanja) na stabilnost organizacijskog okvira institucije i, ako utječu, na koji način. Ako se utvrde slabosti, upravljačko tijelo treba brzo provesti sve potrebne prilagodbe.

6.2 Poznavanje strukture

71. Upravljačko tijelo treba u potpunosti poznavati i razumjeti pravnu, organizacijsku i operativnu strukturu institucije („poznavanje strukture”) te osigurati njezinu usklađenost s odobrenom poslovnom strategijom, strategijom upravljanja rizicima i sklonošću preuzimanju rizika, kao i pokrivenost okvirom upravljanja rizicima.
72. Upravljačko tijelo treba biti odgovorno za odobrenje dobrih strategija i politika za uspostavu novih struktura. Ako institucija osnuje velik broj pravnih osoba unutar svoje grupe, njihov broj, i posebno njihova međusobna povezanost i transakcije među njima, ne bi trebali predstavljati izazov u osmišljavanju internog upravljanja i u učinkovitom upravljanju i nadzoru rizika grupe kao cjeline. Upravljačko tijelo treba osigurati jasnoću, djelotvornost i transparentnost strukture institucije i, kad je to primjenjivo, struktura unutar grupe, uzimajući u obzir kriterije navedene u odjeljku 7., za potrebe radnika, dioničara i drugih dionika institucije te nadležnog tijela.
73. Upravljačko tijelo treba usmjeravati strukturu institucije, njezin razvoj i ograničenja te treba osigurati strukturu koja je opravdana i djelotvorna te koja nije nepotrebno ili neprimjereno složena.
74. Upravljačko tijelo konsolidirajuće institucije treba razumjeti ne samo pravnu, organizacijsku i operativnu strukturu grupe, već i svrhu i aktivnosti njezinih različitih subjekata te veze i odnose među njima. To znači i da treba razumjeti operativne rizike specifične za grupu i unutargrupne izloženosti te način na koji će oni utjecati na izvore financiranja, kapital, likvidnost i profil rizičnosti grupe u normalnim i nepovoljnim okolnostima. Upravljačko tijelo treba osigurati da institucija može pravodobno pružiti informacije o grupi u pogledu vrste,

značajki, organizacijske sheme, vlasničke strukture i djelatnosti svake pravne osobe te da institucije unutar grupe ispunjavaju sve nadzorne zahtjeve u pogledu izvješćivanja na pojedinačnoj, potkonsolidiranoj i konsolidiranoj osnovi.

75. Upravljačko tijelo konsolidirajuće institucije treba osigurati da različiti subjekti grupe (uključujući samu konsolidirajuću instituciju) prime dovoljno informacija kako bi dobili jasnu sliku o općim ciljevima, strategijama i profilu rizičnosti grupe te načinu na koji je predmetni subjekt grupe uključen u strukturu i operativno funkcioniranje grupe. Te informacije i njihove izmjene treba dokumentirati i učiniti dostupnima relevantnim predmetnim funkcijama, uključujući upravljačko tijelo, poslovne linije i kontrolne funkcije. Članovi upravljačkog tijela konsolidirajuće institucije trebaju se redovito informirati o rizicima koji proizlaze iz strukture grupe, uzimajući pritom u obzir kriterije navedene u odjeljku 7. ovih smjernica. To uključuje primanje:

- a. informacija o glavnim činiteljima rizika;
- b. redovitih izvješća u kojima se procjenjuje cjelokupna struktura institucije i ocjenjuje usklađenost aktivnosti pojedinačnih subjekata s odobrenom strategijom na razini grupe; i
- c. redovitih izvješća o temama za koje je regulatornim okvirom propisana obveza usklađenosti na pojedinačnoj, potkonsolidiranoj i konsolidiranoj razini.

6.3 Složene strukture i nestandardne ili netransparentne aktivnosti

76. Institucije trebaju izbjegavati uspostavu složenih i potencijalno netransparentnih struktura. Pri donošenju odluka institucije trebaju uzeti u obzir rezultate procjene rizika koja je provedena kako bi se utvrdilo mogu li se takve strukture upotrijebiti u svrhu povezanu s pranjem novca, financiranjem terorizma ili drugim financijskim kaznenim djelima, kao i odgovarajuće uspostavljene kontrole i pravni okvir²³. U tu svrhu institucije trebaju uzeti u obzir barem:

- a. u kojoj je mjeri jurisdikcija u kojoj će se struktura uspostaviti stvarno usklađena sa standardima EU-a i međunarodnim standardima o poreznoj transparentnosti, sprječavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma²⁴;
- b. u kojoj mjeri struktura služi jasnoj gospodarskoj i zakonitoj svrsi;

²³ Dodatne pojedinosti o procjeni rizika povezanih sa zemljom i rizika povezanih s pojedinačnim proizvodima i klijentima institucije mogu pronaći i u zajedničkim smjernicama o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma (EBA GL JC/2017/37), koje se trenutno preispituju.

²⁴ Vidjeti i: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/rti-on-the-implementation-of-group-wide-aml/cft-policies-in-third-countries>

- c. u kojoj se mjeri struktura može upotrijebiti u svrhu skrivanja identiteta krajnjeg stvarnog vlasnika;
 - d. u kojoj mjeri zahtjev klijenta, čija je moguća posljedica uspostava strukture, izaziva zabrinutost;
 - e. bi li struktura mogla onemogućiti upravljačko tijelo institucije u provedbi odgovarajućeg nadzora ili instituciju u upravljanju s time povezanim rizikom; i
 - f. je li struktura prepreka učinkovitom nadzoru koji provode nadležna tijela.
77. U svakom slučaju, institucije ne smiju uspostavljati netransparentne ili nepotrebno složene strukture koje nemaju jasan gospodarski temelj ni pravnu svrhu ili strukture koje bi mogle izazvati zabrinutost zbog mogućnosti da su stvorene u svrhu povezanu s financijskim kaznenim djelima.
78. Pri uspostavi takvih struktura upravljačko tijelo treba razumjeti same strukture, njihovu svrhu i posebne rizike povezane s njima te osigurati uključivanje odgovarajućih kontrolnih funkcija. Te se strukture trebaju odobriti i zadržati samo kad je njihova svrha jasno definirana i razumljiva te kad je upravljačko tijelo sigurno da su utvrđeni svi značajni rizici, uključujući reputacijske rizike, da se svim rizicima može učinkovito upravljati i o njima izvješćivati na odgovarajući način te da je zajamčen učinkovit nadzor. Što je organizacijska i operativna struktura složenija i netransparentnija, to su rizici veći, a nadzor te strukture treba biti intenzivniji.
79. Institucije trebaju dokumentirati svoje odluke i biti sposobne opravdati svoje odluke nadležnim tijelima.
80. Upravljačko tijelo treba osigurati poduzimanje odgovarajućih radnji u svrhu izbjegavanja ili smanjenja rizika povezanih s aktivnostima u tim strukturama. Među ostalim treba osigurati sljedeće:
- a. institucija primjenjuje prikladne politike i postupke te dokumentirane procese (npr. primjenjiva ograničenja, protok informacija) za razmatranje takvih aktivnosti, osiguravanje njihove usklađenosti, odobrenje takvih aktivnosti i upravljanje rizicima povezanim s njima, uzimajući pritom u obzir posljedice za organizacijsku i operativnu strukturu grupe, njezin profil rizičnosti i reputacijski rizik;
 - b. informacije o tim aktivnostima i njihovim rizicima dostupne su konsolidirajućoj instituciji te unutarnjim i vanjskim revizorima i o njima se izvješćuje upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji i nadležno tijelo koje je izdalo odobrenje; i
 - c. institucija redovito procjenjuje stalnu potrebu za održavanjem tih struktura.

81. Funkcija unutarnje revizije treba redovito preispitivati te strukture i aktivnosti, uključujući njihovu usklađenost sa zakonodavstvom i profesionalnim standardima, primjenom pristupa koji se temelji na procjeni rizika.
82. Institucije trebaju poduzeti iste mjere upravljanja rizicima kao što su one za njihove vlastite poslovne aktivnosti kad provode nestandardne ili netransparentne aktivnosti za klijente (npr. pri pružanju pomoći klijentima u uspostavi subjekata u *offshore* jurisdikcijama, razvoju složenih struktura, financiranju transakcija za njih ili pružanju usluga povjerenika) koje predstavljaju slične izazove u okviru internog upravljanja te stvaraju značajne operativne i reputacijske rizike. Institucije posebno trebaju analizirati razlog zbog kojeg klijent želi uspostaviti određenu strukturu.

7 Organizacijski okvir u kontekstu grupe

83. U skladu s člankom 109. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU matična društva i društva kćeri na koje se primjenjuje ta direktiva trebaju osigurati dosljednost sustavâ, procesa i mehanizama upravljanja te njihovu dobru integraciju na konsolidiranoj ili potkonsolidiranoj osnovi. U tu svrhu matična društva i društva kćeri koja ulaze u opseg bonitetne konsolidacije trebaju provesti takve sustave, procese i mehanizme u svojim društvima kćerima na koje se ne primjenjuje Direktiva 2013/36/EU, uključujući ona osnovana u trećim zemljama i *offshore* financijskim centrima, kako bi se osigurali robusni sustavi upravljanja na konsolidiranoj i potkonsolidiranoj osnovi. Kad je riječ o zahtjevima u pogledu primitaka, primjenjuju se neke iznimke u skladu s člankom 109. stavcima 4. i 5.²⁵. Nadležne funkcije u konsolidirajućoj instituciji i njezinim društvima kćerima trebaju međusobno komunicirati i po potrebi razmjenjivati podatke i informacije. Sustavima, procesima i mehanizmima upravljanja treba se osigurati dovoljna količina podataka i informacija za konsolidirajuću instituciju, kao i njezina sposobnost procjene profila rizičnosti na razini grupe, kako je opisano u odjeljku 6.2.
84. Upravljačko tijelo društva kćeri na koje se primjenjuje Direktiva 2013/36/EU treba na pojedinačnoj razini donijeti i provoditi grupne politike upravljanja uspostavljene na konsolidiranoj i potkonsolidiranoj razini na način kojim se ispunjavaju svi posebni zahtjevi iz prava EU-a i nacionalnog prava.
85. Na konsolidiranoj i potkonsolidiranoj razini konsolidirajuća institucija treba osigurati da se sve institucije i drugi subjekti u opsegu bonitetne konsolidacije, uključujući njihova društva kćeri na koja se ne primjenjuje Direktiva 2013/36/EU, pridržavaju grupnih politika upravljanja i okvira unutarnjih kontrola, kako je utvrđeno u glavi V. Pri provedbi politika upravljanja konsolidirajuća institucija treba osigurati da su uspostavljeni pouzdani sustavi upravljanja za svako društvo kćer te treba uzeti u obzir posebne sustave, procese i mehanizme ako su poslovne aktivnosti organizirane u matricu poslovnih linija koja obuhvaća veći broj pravnih osoba umjesto u zasebne pravne osobe.

²⁵ Vidjeti i smjernice EBA-e o dobrim politikama primitaka.

86. Konsolidirajuća institucija treba uzeti u obzir interese svih svojih društava kćeri te način na koji strategije i politike dugoročno pridonose interesu svakog društva kćeri i interesu grupe kao cjeline.
87. Matična društva i njihova društva kćeri trebaju osigurati da institucije i subjekti unutar grupe ispunjavaju sve posebne regulatorne zahtjeve u svim relevantnim jurisdikcijama.
88. Konsolidirajuća institucija treba osigurati da su društva kćeri koja su osnovana u trećim zemljama i koja su uključena u opseg bonitetne konsolidacije uspostavila sustave, procese i mehanizme upravljanja koji su dosljedni s grupnim politikama upravljanja i usklađeni sa zahtjevima iz članaka od 74. do 96. Direktive 2013/36/EU i ovim smjernicama, sve dok to nije u suprotnosti sa zakonima treće zemlje.
89. Zahtjevi u pogledu upravljanja iz Direktive 2013/36/EU i odredbe ovih smjernica primjenjuju se na institucije bez obzira na to jesu li one društva kćeri matičnog društva u trećoj zemlji. U slučaju kad je konsolidirajuća institucija društvo kći iz EU-a čije se matično društvo nalazi u trećoj zemlji, opseg bonitetne konsolidacije ne uključuje razinu matičnog društva koje se nalazi u trećoj zemlji ni druga izravna društva kćeri tog matičnog društva. Konsolidirajuća institucija treba osigurati da se grupna politika upravljanja matične institucije iz treće zemlje uzima u obzir u okviru njezine vlastite politike upravljanja ako navedeno nije u suprotnosti sa zahtjevima iz mjerodavnog prava EU-a, uključujući Direktivu 2013/36/EU, ni dodatnim odredbama ovih smjernica.
90. Pri utvrđivanju politika i dokumentiranju sustava upravljanja institucije trebaju uzeti u obzir aspekte navedene u Prilogu I. ovim smjernicama. Iako politike i dokumentacija mogu biti zasebni dokumenti, institucije trebaju razmotriti njihovo spajanje ili upućivanje na njih u jedinstvenom dokumentu o okviru upravljanja.

8 Politika eksternalizacije²⁶

91. Upravljačko tijelo treba odobriti te redovito preispitivati i ažurirati politiku eksternalizacije institucije i time osigurati pravodobnu provedbu odgovarajućih promjena.
92. Politikom eksternalizacije treba se uzeti u obzir učinak eksternalizacije na poslovanje institucije i rizike s kojima se suočava (kao što su operativni rizici, uključujući pravne rizike i rizike informacijske tehnologije, reputacijski rizici i koncentracijski rizici). Politika treba uključivati sustave izvješćivanja i praćenja koji će se primjenjivati od sklapanja do završetka ugovora o eksternalizaciji (uključujući izradu poslovnog slučaja za eksternalizaciju, sklapanje ugovora o eksternalizaciji, provedbu ugovora do njegova isteka, planove postupanja u kriznim situacijama i izlazne strategije). Institucija snosi punu odgovornost za sve eksternalizirane usluge i aktivnosti te odluke o upravljanju koje proizlaze iz njih. Stoga se u politici

²⁶ Vidjeti i: smjernice EBA-e za eksternalizaciju, koje su dostupne na <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/internal-governance/guidelines-on-outsourcing-arrangements>

eksternalizacije treba jasno navesti da se eksternalizacijom instituciju ne oslobađa od njezinih regulatornih obveza ni njezinih obveza prema klijentima.

93. U politici treba navesti da sustavi eksternalizacije ne smiju ometati učinkovit izravan ili neizravan nadzor institucije niti biti u suprotnosti s nadzornim ograničenjima u pogledu usluga i djelatnosti. Politikom treba obuhvatiti i unutargrupnu eksternalizaciju (tj. usluge koje pruža zasebni pravni subjekt unutar grupe institucije) i uzeti u obzir sve posebne okolnosti na razini grupe.

Glava IV. – Kultura rizika i poslovno ponašanje

9 Kultura rizika

94. Dobra, razumna i dosljedna kultura rizika treba biti ključni element u učinkovitom upravljanju rizicima institucije i treba omogućiti institucijama da donose dobre i utemeljene odluke.
95. Institucije trebaju razviti integriranu kulturu rizika na razini institucije koja se temelji na potpunom razumijevanju rizika s kojima se suočavaju i načina na koji se njima upravlja te holističkom pristupu rizicima, uzimajući pritom u obzir sklonost institucije preuzimanju rizika.
96. Institucije trebaju razvijati kulturu rizika izradom politika, komunikacijom i osposobljavanjem radnika u pogledu djelatnosti, strategije i profila rizičnosti institucije te trebaju prilagoditi komunikaciju i osposobljavanje radnika uzimajući u obzir odgovornosti radnika u pogledu preuzimanja rizika i upravljanja rizicima.
97. Radnici trebaju biti u potpunosti upoznati sa svojim odgovornostima povezanim s upravljanjem rizicima. Upravljanje rizicima ne smije biti ograničeno na stručnjake za rizike ili kontrolne funkcije. Poslovne jedinice, pod nadzorom upravljačkog tijela, prvenstveno trebaju biti odgovorne za svakodnevno upravljanje rizicima u skladu s politikama, postupcima i kontrolama institucije, uzimajući pritom u obzir sklonost institucije preuzimanju rizika i njezinu sposobnost podnošenja rizika.
98. Snažna kultura rizika treba uključivati, no nije nužno ograničena na:
- rukovodstvo kao uzor (engl. *tone from the top*): upravljačko tijelo treba biti odgovorno za uspostavu i priopćavanje informacija o temeljnim vrijednostima i očekivanjima institucije. Ponašanje njegovih članova treba odražavati te vrijednosti. Rukovodstvo institucije, uključujući nositelje ključnih funkcija, treba pridonositi unutarnjem informiranju radnika o temeljnim vrijednostima i očekivanjima. Radnici trebaju postupati u skladu sa svim primjenjivim zakonima i propisima te bez odgode upozoriti na opaženu neusklađenost unutar ili izvan institucije (npr. nadležno tijelo u okviru postupka zviždanja). Upravljačko tijelo treba neprekidno promicati, pratiti i ocjenjivati kulturu rizika institucije, razmatrati učinak kulture rizika na financijsku stabilnost, profil rizičnosti i pouzdano upravljanje institucijom te po potrebi uvoditi promjene;

- b. odgovornost: relevantni radnici na svim razinama trebaju poznavati i razumjeti temeljne vrijednosti institucije te njezinu sklonost preuzimanju rizika i sposobnost podnošenja rizika u mjeri u kojoj je to potrebno za njihovu ulogu. Oni trebaju biti sposobni izvršavati svoje zadatke i svjesni da će snositi odgovornost za svoje postupanje povezano s preuzimanjem rizika institucije;
- c. učinkovitu komunikaciju i propitivanje: dobrom kulturom rizika promiče se okruženje otvorene komunikacije i učinkovitog propitivanja u kojem se u postupcima odlučivanja potiču različita mišljenja, omogućuje ispitivanje postojećih praksi, njeguje konstruktivno kritičko razmišljanje među radnicima te promiče okruženje otvorenog i konstruktivnog sudjelovanja u cijeloj organizaciji;
- d. poticaje: odgovarajući poticaji trebaju imati ključnu ulogu u usklađivanju postupaka preuzimanja rizika s profilom rizičnosti institucije i njezinim dugoročnim interesom²⁷.

10 Korporativne vrijednosti i kodeks ponašanja

- 99. Upravljačko tijelo treba razviti, donijeti i promicati visoke etičke i profesionalne standarde te ih se pridržavati, uzimajući pritom u obzir potrebe i značajke institucije, te treba osigurati provedbu takvih standarda (kodeksom ponašanja ili nekim drugim sličnim instrumentom). Treba i nadzirati pridržavaju li se radnici tih standarda. Upravljačko tijelo može, kad je to primjenjivo, donositi i provoditi standarde institucije na razini grupe ili zajedničke standarde koje su objavile udruge ili druge relevantne organizacije.
- 100. Institucije trebaju osigurati da ne postoji nikakva diskriminacija radnika na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih obilježja, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi ili seksualne orijentacije.
- 101. Politike institucije trebaju biti rodno neutralne. To uključuje, među ostalim, politiku primitaka, politiku zapošljavanja, planove razvoja karijere i nasljeđivanja, pristup osposobljavanju i mogućnost prijave na interne obavijesti o slobodnim radnim mjestima. Institucije trebaju osigurati jednake mogućnosti²⁸ za sve radnike neovisno o njihovu spolu, među ostalim i s obzirom na izgled za razvoj karijere, te trebaju nastojati poboljšati zastupljenosti spola koji je premalo zastupljen na pozicijama unutar upravljačkog tijela kao i u okviru skupine radnika koji imaju upravljačke odgovornosti, kako je definirano Delegiranom uredbom Komisije (regulatorni tehnički standardi o identificiranim radnicima)²⁹. Kretanja razlika u plaćama između spolova institucije trebaju pratiti odvojeno za identificirane radnike (ne uključujući članove upravljačkog tijela), članove upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji, članove upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji i druge radnike. Institucije trebaju imati

²⁷ Vidjeti i smjernice EBA-e o dobrim politikama primitaka na temelju članka 74. stavka 3. i članka 75. stavka 2. Direktive 2013/36/EU i objavama na temelju članka 450. Uredbe (EU) br. 575/2013 (EBA/GL/2015/22), koje su dostupne na <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration>.

²⁸ Vidjeti i Direktivu 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada.

²⁹ Vidjeti i smjernice EBA-e o rodno neutralnim politikama primitaka.

politike kojima se olakšava ponovno uključivanje radnika nakon rodiljnog dopusta, očinskog dopusta ili roditeljskog dopusta.

102. Cilj provedenih standarda treba biti poboljšanje pouzdanih sustava upravljanja institucije i smanjenje rizika kojima je institucija izložena, posebno operativnih i reputacijskih rizika koji mogu imati značajan nepovoljni učinak na profitabilnost i održivost institucije u obliku novčanih kazni, sudskih troškova, ograničenja koja nameću nadležna tijela, ostalih novčanih i kaznenih sankcija te gubitka vrijednosti robne marke i povjerenja potrošača.
103. Upravljačko tijelo treba imati jasne i dokumentirane politike o načinu na koji treba ispuniti te standarde. U tim se politikama treba:
- a. podsjetiti radnike na to da se sve aktivnosti institucije trebaju provoditi u skladu s mjerodavnim pravom i korporativnim vrijednostima institucije;
 - b. u skladu s odjeljkom 9. ovih smjernica promicati svijest o rizicima snažnom kulturom rizika kojom se prenose očekivanja upravljačkog tijela da će aktivnosti ostati unutar granica sklonosti preuzimanju rizika i ograničenja koje je odredila institucija te s time povezanih odgovornosti radnika;
 - c. utvrditi načela i pružiti primjere prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja povezanog posebno s pogrešnim financijskim izvješćivanjem i povredama dužnosti, gospodarskim i financijskim kaznenim djelima, uključujući, među ostalim, prijevaru, pranje novca i financiranje terorizma, protumonopolske prakse, financijske sankcije, mito i korupciju, manipuliranje tržištem, neprimjerenu prodaju i druga kršenja zakona o zaštiti potrošača, porezna kaznena djela, bez obzira na to jesu li počinjena izravno ili neizravno, uključujući nezakonitim ili zabranjenim praksama dividendne arbitraže;
 - d. razjasniti da se od radnika očekuje ne samo da se pridržavaju pravnih i regulatornih zahtjeva te internih politika, već i da postupaju pošteno i s integritetom te svoje dužnosti izvršavaju s odgovarajućom vještinom, dužnom pažnjom i trudom; i
 - e. osigurati da su radnici svjesni mogućih unutarnjih i vanjskih disciplinskih postupaka, pravnih postupaka i kazni koje mogu proizaći iz povreda dužnosti i neprihvatljivog ponašanja.
104. Institucije trebaju pratiti usklađenost s tim standardima i osigurati osviještenost radnika u tom pogledu, npr. osposobljavanjem. Institucije trebaju odrediti funkciju koja je odgovorna za praćenje usklađenosti s kodeksom ponašanja ili sličnim instrumentom i ocjenjivanje njihovih povreda te utvrditi postupak za rješavanje pitanja neusklađenosti. O rezultatima treba redovito izvješćivati upravljačko tijelo.

11 Politika upravljanja sukobima interesa na razini institucije

105. Upravljačko tijelo treba biti odgovorno za utvrđivanje, odobrenje i nadzor provedbe i održavanja učinkovitih politika za utvrđivanje, procjenu i smanjenje ili sprječavanje stvarnih i potencijalnih sukoba interesa na razini institucije te upravljanje njima, pri čemu oni mogu biti posljedica različitih aktivnosti i uloga institucije, različitih institucija u opsegu bonitetne konsolidacije ili različitih poslovnih linija ili jedinica unutar institucije ili u vezi s vanjskim dionicima.
106. U okviru svojih organizacijskih i administrativnih sustava institucije trebaju poduzeti odgovarajuće mjere kojima se sprječava nepovoljan učinak sukoba interesa na interese njihovih klijenata.
107. Mjere institucija za upravljanje sukobima interesa ili, gdje je primjenjivo, njihovo smanjenje trebaju se dokumentirati i trebaju uključivati među ostalim:
- a. odgovarajuće razgraničavanje dužnosti, npr. povjeravanje sukobljenih aktivnosti u obradi transakcija ili pružanju usluga različitim osobama ili povjeravanje nadzornih i izvještajnih odgovornosti za sukobljene aktivnosti različitim osobama;
 - b. uspostavu informacijskih prepreka, npr. fizičkim odvajanjem određenih poslovnih linija ili jedinica.

12 Politika upravljanja sukobima interesa za radnike³⁰

108. Upravljačko tijelo treba biti odgovorno za uspostavu, odobrenje i nadzor provedbe i održavanje učinkovitih politika za utvrđivanje, procjenu i smanjenje ili sprječavanje stvarnih i potencijalnih sukoba interesa institucije i privatnih interesa radnika, uključujući članova upravljačkog tijela, koji bi mogli nepovoljno utjecati na izvršavanje njihovih dužnosti i odgovornosti, te upravljanje njima. Konsolidirajuća institucija treba razmatrati interese u okviru grupe politike upravljanja sukobima interesa na konsolidiranoj ili potkonsolidiranoj osnovi.
109. Cilj politike treba biti utvrđivanje sukoba interesa radnika, uključujući interese članova njihove uže obitelji. Institucije trebaju uzeti u obzir da sukobi interesa mogu proizaći ne samo iz sadašnjih nego i iz prošlih osobnih ili profesionalnih odnosa. Ako dođe do sukoba interesa, institucije trebaju procijeniti njihovu značajnost te odabrati i provesti odgovarajuće mjere smanjenja.
110. U pogledu sukoba interesa koji mogu proizaći iz prošlih odnosa institucije trebaju utvrditi odgovarajući rok u kojem žele da radnici prijave takve sukobe interesa zbog toga što oni i dalje mogu imati utjecaj na ponašanje radnika i njihovo sudjelovanje u donošenju odluka.

³⁰ Ovaj odjeljak treba tumačiti zajedno sa zajedničkim smjernicama ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU.

111. Politikom treba obuhvatiti barem sljedeće situacije ili odnose u kojima mogu nastati sukobi interesa:
- a. gospodarske interese (kao što su npr. dionice, druga vlasnička prava i članstva, financijski udjeli i drugi gospodarski interesi u komercijalnim klijentima, prava intelektualnog vlasništva, krediti koje je institucija dala društvu u vlasništvu radnika, članstvo u tijelu ili vlasništvo nad tijelom ili subjektom sa sukobljenim interesima);
 - b. osobne ili profesionalne odnose s vlasnicima kvalificiranih udjela u instituciji;
 - c. osobne ili profesionalne odnose s radnicima institucije ili subjektata uključenih u opseg bonitetne konsolidacije (npr. obiteljske odnose);
 - d. ostala radna mjesta i prethodna radna mjesta u bližoj prošlosti (npr. pet godina);
 - e. osobne ili profesionalne odnose s relevantnim vanjskim dionicima (npr. povezanost sa značajnim dobavljačima, savjetnicima ili drugim pružateljima usluga); i
 - f. politički utjecaj ili političke veze.
112. Ne dovodeći u pitanje prethodno navedeno, institucije trebaju uzeti u obzir da činjenica da je netko dioničar institucije ili da ima privatne račune ili kredite institucije ili se koristi njezinim drugim uslugama ne bi trebala dovesti do situacije u kojoj se smatra da su radnici u sukobu interesa ako se pridržava odgovarajućeg minimalnog praga.
113. Politikom se trebaju utvrditi postupci izvješćivanja i obavješćivanja funkcije čija je odgovornost propisana politikom. Radnici trebaju imati obvezu odmah interno prijaviti sva pitanja koja mogu dovesti ili su već dovela do sukoba interesa.
114. U politici treba razlikovati sukobe interesa koji su stalni i koje treba trajno riješiti te sukobe interesa koji se pojavljuju neočekivano u vezi s određenim događajem (npr. transakcijom, odabirom pružatelja usluga itd.), a koji se obično mogu riješiti jednokratnom mjerom. Interesi institucije trebaju u svim okolnostima biti primarni pri donošenju odluka.
115. Politikom se trebaju utvrditi postupci, mjere, zahtjevi u pogledu dokumentacije i odgovornosti za utvrđivanje i sprječavanje sukoba interesa, procjenu njihove značajnosti i poduzimanje mjera za njihovo smanjenje. Ti postupci, zahtjevi, odgovornosti i mjere trebaju uključivati:
- a. povjeravanje sukobljenih aktivnosti ili transakcija različitim osobama;
 - b. sprječavanje radnika koji su aktivni i izvan institucije u ostvarivanju neprikladnog utjecaja unutar institucije u pogledu tih drugih aktivnosti;

- c. utvrđivanje obveze članova upravljačkog tijela da se suzdrže od glasovanja o bilo kojoj stvari kad član jest ili bi mogao biti u sukobu interesa ili kad je na drugi način ugrožena objektivnost ili sposobnost člana da propisno ispuni svoje dužnosti u instituciji;
 - d. onemogućavanje članovima upravljačkog tijela da drže direktorske pozicije u konkurentskim institucijama, osim ako je riječ o institucijama koje pripadaju istom institucionalnom sustavu zaštite, kako je navedeno u članku 113. stavku 7. Uredbe (EU) br. 575/2013, kreditnim institucijama koje su stalno povezane sa središnjim tijelom, kako je navedeno u članku 10. Uredbe (EU) br. 575/2013, ili institucijama u opsegu bonitetne konsolidacije.
116. Politikom se posebno treba obuhvatiti rizik od sukoba interesa na razini upravljačkog tijela i pružiti dostatne smjernice za utvrđivanje i rješavanje sukoba interesa koji bi mogli predstavljati prepreku članovima upravljačkog tijela u donošenju objektivnih i nepristranih odluka u cilju ispunjavanja najboljih interesa institucije. Institucije trebaju uzeti u obzir i to da sukobi interesa mogu imati utjecaj na neovisnost članova upravljačkog tijela³¹.
117. Pri smanjenju utvrđenih sukoba interesa članova upravljačkog tijela institucije trebaju dokumentirati poduzete mjere, a to uključuje i obrazloženje njihove učinkovitosti u pogledu osiguravanja objektivnog odlučivanja.
118. Stvarni ili potencijalni sukobi interesa koji su prijavljeni odgovornoj funkciji unutar institucije trebaju se na odgovarajući način procijeniti i riješiti. Ako se utvrdi sukob interesa radnika, institucija treba dokumentirati donesenu odluku, posebno ako su sukob interesa i s njime povezani rizici prihvaćeni, te dokumentirati način na koji je taj prihvaćeni sukob interesa uspješno smanjen ili ispravljen.
119. Svi stvarni i potencijalni sukobi interesa na razini upravljačkog tijela, pojedinačno i kolektivno, trebaju se prikladno dokumentirati, o njima se treba obavijestiti upravljačko tijelo koje tada treba o njima raspraviti, odlučiti i propisno ih riješiti.

12.1 Politika upravljanja sukobima interesa u kontekstu danih kredita i drugih transakcija s članovima upravljačkog tijela i s njima povezanim osobama

120. U okviru politika upravljanja sukobima interesa za radnike (odjeljak 12.) i upravljanja sukobima interesa članova upravljačkog tijela, kako je utvrđeno u stavku 117., upravljačko tijelo treba uspostaviti okvir za utvrđivanje i upravljanje sukobima interesa u kontekstu davanja kredita članovima upravljačkog tijela i s njima povezanim osobama i sklapanja drugih transakcija s tim osobama (npr. faktoring, najam, transakcije povezane s nekretninama itd.).

³¹ Vidjeti i zajedničke smjernice ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU.

121. Ne dovodeći u pitanje odredbe kojima se Direktiva 2013/36/EU prenosi u nacionalno pravo³², institucije mogu razmotriti dodatne kategorije povezanih osoba na koje se u cijelosti ili djelomično primjenjuje njihov okvir za sukobe interesa u pogledu kredita i drugih transakcija.
122. Okvirom za sukobe interesa treba se osigurati da se odluke koje se odnose na davanje kredita članovima upravljačkog tijela i s njima povezanim osobama te na sklapanje drugih transakcija s tim osobama donose na objektivan način bez neprimjerenog utjecaja sukoba interesa te da se u općenitom smislu provode na nepristran način.
123. Upravljačko tijelo treba uspostaviti prikladne postupke donošenja odluka o davanju kredita i sklapanju drugih transakcija s članovima upravljačkog tijela i s njima povezanim osobama. Tim se okvirom može omogućiti razlikovanje standardnih poslovnih transakcija³³, koje se sklapaju u uobičajenom tijeku poslovanja i u skladu s uobičajenim tržišnim uvjetima, i kredita za radnike i transakcije s radnicima, na koje se primjenjuju uvjeti dostupni svim radnicima. Nadalje, u okviru za sukobe interesa i postupku donošenja odluka mogu se razlikovati značajni i manje značajni krediti i druge transakcije kao i različite vrste kredita i drugih transakcija te razina stvarnih ili potencijalnih sukoba interesa do kojih može doći.
124. Okvirom za sukobe interesa upravljačko tijelo treba utvrditi odgovarajuće pragove (npr. prema vrsti proizvoda ili ovisno o uvjetima) iznad kojih dani kredit ili druga transakcija s članom upravljačkog tijela ili s njim povezanim osobama uvijek zahtijevaju odobrenje upravljačkog tijela. Odluke o danim značajnim kreditima ili drugim značajnim transakcijama s članovima upravljačkog tijela na koje se ne primjenjuju uobičajeni tržišni uvjeti, već uvjeti dostupni svim radnicima, uvijek mora donositi upravljačko tijelo.
125. Član upravljačkog tijela koji ostvaruje korist od takvog značajnog kredita ili druge značajne transakcije ili član koji je povezan s drugom ugovornom stranom ne smije biti uključen u donošenje odluke.
126. Pri donošenju odluke o davanju kredita ili o nekoj drugoj transakciji s članom upravljačkog tijela ili s njim povezanim osobama institucije trebaju procijeniti rizik kojem institucija može biti izložena zbog te transakcije.
127. Ako je kredit ugovoren u obliku kreditne linije (npr. dopuštena prekoračenja) prvotna odluka i njezine izmjene trebaju se dokumentirati. Pojedino korištenje takvih ugovorenih kreditnih linija unutar dogovorenih ograničenja ne treba se smatrati novom odlukom o kreditu danom članu upravljačkog tijela ili s njim povezanoj osobi. U slučaju izmjene kreditne linije koja se, u skladu s politikom institucije, smatra značajnom, potrebno je izraditi novu procjenu i donijeti novu odluku.

³² Vidjeti i osnovno načelo 20. Bazelskog odbora za nadzor banaka.

³³ Poslovne transakcije uključuju kredite i druge transakcije (npr. najam, faktoring, usluge u kontekstu inicijalnih javnih ponuda, spajanja i pripajanja, prodaju i kupnju nekretnina).

128. Kako bi osigurale usklađenost sa svojim politikama upravljanja sukobima interesa, institucije trebaju osigurati da se svi relevantni postupci unutarnje kontrole u potpunosti primjenjuju na kredite dane članovima upravljačkog tijela ili s njima povezanim osobama kao i na druge transakcije s tim osobama te da postoji odgovarajući nadzorni okvir na razini upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji.

12.2 Dokumentiranje podataka o kreditima danima članovima upravljačkog tijela i s njima povezanim osobama i dodatnih informacija

129. U skladu s člankom 88. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU institucije trebaju propisno dokumentirati podatke o kreditima³⁴ danima članovima upravljačkog tijela i s njima povezanim osobama, uključujući barem:
- a. ime i prezime ili naziv dužnika i njegov status (tj. člana upravljačkog tijela ili povezana osoba), a kad je riječ o kreditima danima povezanoj osobi, ime i prezime člana upravljačkog tijela s kojim je osoba povezana i priroda odnosa s povezanom osobom;
 - b. vrstu/prirodu kredita i iznos;
 - c. uvjete primjenjive na kredit;
 - d. datum odobrenja kredita;
 - e. ime i prezime pojedinca koji donosi odluku o odobrenju kredita ili naziv tijela koji donosi takvu odluku i njegov sastav te primjenjive uvjete;
 - f. podatak (da/ne) o tome je li kredit odobren u skladu s tržišnim uvjetima; i
 - g. podatak (da/ne) o tome je li kredit odobren u skladu s uvjetima koji su dostupni svim radnicima.
130. Institucije trebaju osigurati da je dokumentacija o svim kreditima danima članovima upravljačkog tijela i s njima povezanim osobama cjelovita i ažurirana te da institucija može na zahtjev bez nepotrebnog odgađanja dostaviti nadležnim tijelima cjelovitu dokumentaciju u odgovarajućem obliku.
131. Kad je riječ o kreditu koji se daje članu upravljačkog tijela ili s njim povezanim osobama i koji iznosi više od 200 000 EUR, institucija treba biti sposobna pružiti nadležnom tijelu na zahtjev sljedeće dodatne informacije:
- a. postotak kredita i postotak zbroja svih neotplaćenih iznosa kredita prema istom dužniku u odnosu na:

³⁴ Vidjeti i smjernice EBA-e o odobravanju kredita, koje su dostupne na: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/credit-risk/guidelines-on-loan-origination-and-monitoring>

- i. zbroj njezina osnovnog kapitala i dopunskog kapitala i
- ii. redovni osnovni kapital institucije;
- b. činjenicu je li kredit dio velike izloženosti³⁵ i
- c. relativni ponder agregiranog zbroja svih neotplaćenih iznosa kredita prema istom dužniku, izračunan kao postotak dijeljenjem ukupnog neotplaćenog iznosa ukupnim iznosom svih neotplaćenih kredita danih članovima upravljačkog tijela i s njima povezanim osobama.

13 Postupci unutarnjeg upozoravanja

132. Institucije trebaju uspostaviti i održavati odgovarajuće politike i postupke unutarnjeg upozoravanja kojima se radnicima omogućuje da putem posebnog, neovisnog i autonomnog kanala prijave potencijalna ili stvarna kršenja regulatornih ili unutarnjih zahtjeva, uključujući, među ostalim, one iz Uredbe (EU) br. 575/2013 i nacionalne odredbe kojima se prenosi Direktiva 2013/36/EU, ili sustavâ internog upravljanja. Radnici koji prijavljuju kršenje ne trebaju nužno imati dokaze o kršenju, no njihova sigurnost u počinjeno kršenje treba biti dostatno visoka da bi bila dovoljan razlog za pokretanje istrage. Institucije trebaju provesti i odgovarajuće procese i postupke kojima se osigurava ispunjavanje njihovih obveza propisanih nacionalnim odredbama o provedbi Direktive (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije.
133. U cilju izbjegavanja sukoba interesa radniku treba omogućiti prijavu kršenja izvan redovitih linija izvješćivanja (npr. putem funkcije praćenja usklađenosti, funkcije unutarnje revizije ili neovisnog unutarnjeg postupka za zviždače). Postupcima upozoravanja treba se osigurati zaštita osobnih podataka osobe koja prijavljuje kršenje i fizičke osobe koja je navodno odgovorna za kršenje u skladu s Uredbom (EU) 2016/679³⁶ (Opća uredba o zaštiti podataka).
134. Postupci upozoravanja trebaju biti dostupni svim radnicima u instituciji.
135. Informacije koje radnici pruže u okviru postupaka upozoravanja trebaju se, ako je prikladno, staviti na raspolaganje upravljačkom tijelu i drugim odgovornim funkcijama utvrđenima u politici unutarnjeg upozoravanja. Ako radnik koji prijavljuje kršenje to zatraži, informacije se trebaju dostaviti upravljačkom tijelu i drugim odgovornim funkcijama na način da radnik ostane anonimn. Institucije mogu uspostaviti i postupak zviždanja kojim se omogućuje anonimna dostava informacija.
136. Institucije trebaju osigurati odgovarajuću zaštitu osobe koja prijavljuje kršenje od svih negativnih utjecaja, npr. odmazde, diskriminacije ili drugih vrsta nepravednog postupanja. Institucija treba osigurati da nijedna osoba pod njezinom kontrolom ne sudjeluje u

³⁵ Vidjeti i dio IV. Uredbe (EU) br. 575/2013, a posebno članak 392.

³⁶ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka)

viktimizaciji osobe koja je prijavila kršenje te treba poduzeti odgovarajuće mjere protiv osoba koje su odgovorne za takvu viktimizaciju.

137. Institucije trebaju zaštititi i prijavljene osobe od svih negativnih učinaka u slučaju da se istragom ne pronađu dokazi kojima bi se opravdalo poduzimanje mjera protiv tih osoba. Ako se poduzmu mjere, institucija ih treba poduzeti na način da zaštiti predmetnu osobu od nenamjernih negativnih učinaka koji nadilaze cilj poduzete mjere.

138. Točnije, postupci unutarnjeg upozoravanja trebaju:

- a. biti dokumentirani (npr. priručnici za radnike);
- b. pružiti jasna pravila kojima se osigurava povjerljivo postupanje s informacijama o osobama koje prijavljuju kršenje, prijavljenim osobama i samim kršenjem u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, osim ako je obveza objave propisana nacionalnim pravom u kontekstu daljnjih istraga ili kasnijih sudskih postupaka;
- c. zaštititi radnike koji su iskazali zabrinutost u pogledu svoje viktimizacije jer su prijavili kršenja koja se trebaju prijaviti;
- d. osigurati da se prijavljena potencijalna ili stvarna kršenja procijene i o njima informira uključujući, kad je to prikladno, odgovarajuće nadležno tijelo ili agenciju za provedbu zakona;
- e. osigurati, kad je to moguće, da se radnicima koji su prijavili potencijalna ili stvarna kršenja izda potvrda o zaprimanju informacija;
- f. osigurati praćenje ishoda istrage prijavljenog kršenja; i
- g. osigurati odgovarajuće vođenje evidencije.

14 Izvješćivanje nadležnih tijela o kršenjima

139. Nadležna tijela trebaju uspostaviti učinkovite i pouzdane mehanizme kojima se omogućuje radnicima institucija izvješćivanje nadležnih tijela o relevantnim potencijalnim ili stvarnim kršenjima regulatornih zahtjeva, uključujući, među ostalim, one iz Uredbe (EU) br. 575/2013 i nacionalne odredbe kojima se prenosi Direktiva 2013/36/EU. Ti mehanizmi trebaju uključivati barem:

- a. posebne postupke za zaprimanje izvješća o kršenjima i daljnje praćenje, primjerice poseban odjel, jedinicu ili funkciju za zviždanje;
- b. odgovarajuću zaštitu, kako je navedeno u odjeljku 13.;

- c. zaštitu osobnih podataka fizičke osobe koja prijavljuje kršenje i fizičke osobe koja je navodno odgovorna za kršenje u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 (Opća uredba o zaštiti podataka); i

- d. jasne postupke, kako su utvrđeni u odjeljku 13.

140. Ne dovodeći u pitanje mogućnost izvješćivanja o kršenjima s pomoću mehanizama nadležnih tijela, nadležna tijela mogu poticati radnike da prvo pokušaju upotrijebiti te da nastoje upotrebljavati postupke unutarnjeg upozoravanja svoje institucije.

Glava V. – Okvir i mehanizmi unutarnje kontrole

15 Okvir unutarnje kontrole

141. Institucije trebaju razviti i održavati kulturu kojom se potiče pozitivan stav prema kontroli rizika i usklađenosti unutar institucije te pouzdan i sveobuhvatan okvir unutarnje kontrole. U tom okviru poslovne linije institucija trebaju biti odgovorne za upravljanje rizicima koji nastaju tijekom provedbe njihovih aktivnosti te trebaju uspostaviti kontrole čiji je cilj osigurati usklađenost s unutarnjim i vanjskim zahtjevima. U tom okviru institucije trebaju imati kontrolne funkcije s odgovarajućim i dostatnim ovlastima, uporištem i pristupom upravljačkom tijelu radi ispunjavanja svoje misije te trebaju imati okvir upravljanja rizicima.
142. Okvir unutarnje kontrole institucija treba se prilagoditi posebnostima poslovanja svake institucije zasebno, njezinoj složenosti i povezanim rizicima, uzimajući pritom u obzir grupni kontekst. Institucije trebaju organizirati razmjenu potrebnih informacija na način da osiguraju da svako upravljačko tijelo, poslovna linija i unutarnja jedinica, uključujući sve kontrolne funkcije, mogu obavljati svoje dužnosti. To podrazumijeva, primjerice, neophodnu razmjenu odgovarajućih informacija između poslovnih linija i funkcije praćenja usklađenosti, uključujući funkciju praćenja usklađenosti u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma ako ona predstavlja zasebnu kontrolnu funkciju, na razini grupe te između osoba odgovornih za rad kontrolnih funkcija na razini grupe i upravljačkog tijela institucije.
143. Institucije trebaju provesti odgovarajuće procese i postupke kojima se osigurava njihovo ispunjavanje obveza u kontekstu borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma. Institucije trebaju provesti procjenu rizika od mogućnosti da ih se iskoristi u svrhu pranja novca i financiranja terorizma te po potrebi trebaju poduzeti mjere za smanjenje tih rizika kao i operativnih i reputacijskih rizika povezanih s njima. Institucije trebaju poduzeti mjere kako bi osigurale da su njihovi radnici svjesni tih rizika u pogledu pranja novca i financiranja terorizma kao i utjecaja koji pranje novca i financiranje terorizma imaju na instituciju i cjelovitost financijskog sustava.
144. Okvir unutarnje kontrole treba obuhvaćati cijelu organizaciju, uključujući odgovornosti i zadaće upravljačkog tijela, i aktivnosti svih poslovnih linija i unutarnjih jedinica, uključujući kontrolne funkcije, eksternalizirane aktivnosti i distribucijske kanale.

145. Okvir unutarnje kontrole institucije treba osigurati:
- a. učinkovito i djelotvorno poslovanje;
 - b. razborito vođenje poslovanja;
 - c. prikladno utvrđivanje, mjerenje i smanjenje rizikâ;
 - d. pouzdanost financijskih i nefinancijskih informacija o kojima se izvješćuje na unutarnjoj i vanjskoj razini;
 - e. dobre administrativne i računovodstvene postupke; i
 - f. usklađenost sa zakonima, propisima, nadzornim zahtjevima te unutarnjim politikama, postupcima, pravilima i odlukama institucije.

16 Provedba okvira unutarnje kontrole

146. Upravljačko tijelo treba biti odgovorno za uspostavu i praćenje prikladnosti i učinkovitosti okvira, postupaka i mehanizama unutarnje kontrole te za nadzor svih poslovnih linija i unutarnjih jedinica, uključujući kontrolne funkcije (kao što su funkcija upravljanja rizicima, funkcija praćenja usklađenosti, uključujući funkciju praćenja usklađenosti u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma ako je odvojena od funkcije praćenja usklađenosti, i funkciju unutarnje revizije). Institucije trebaju uspostaviti, održavati i redovito ažurirati prikladne pisane politike, mehanizme i postupke unutarnje kontrole koje treba odobriti upravljačko tijelo.
147. Institucija treba imati jasan, transparentan i dokumentiran postupak odlučivanja te jasnu raspodjelu odgovornosti i ovlasti unutar okvira unutarnje kontrole, uključujući njezine poslovne linije, unutarnje jedinice i kontrolne funkcije.
148. Institucije trebaju obavijestiti sve radnike o tim politikama, mehanizmima i postupcima te svim njihovim značajnim promjenama.
149. Pri provedbi okvira unutarnje kontrole institucije trebaju uspostaviti prikladno razgraničavanje dužnosti, npr. povjeravanjem sukobljenih aktivnosti u obradi transakcija ili pružanju usluga različitim osobama ili povjeravanjem nadzornih i izvještajnih odgovornosti za sukobljene aktivnosti različitim osobama, te uspostaviti informacijske prepreke, npr. fizičkim odvajanjem određenih odjela.
150. Kontrolne funkcije trebaju provjeriti provode li se politike, mehanizmi i postupci utvrđeni okvirom unutarnje kontrole ispravno u okviru njihovih područja nadležnosti.

151. Kontrolne funkcije trebaju redovito podnositi upravljačkom tijelu pisana izvješća o većim utvrđenim nedostacima. Ta izvješća trebaju za svaki veći novoutvrđeni nedostatak uključivati povezane relevantne rizike, procjenu učinka, preporuke i korektivne mjere koje treba poduzeti. Upravljačko tijelo treba pravodobno i učinkovito poduzeti daljnje korake na temelju nalaza kontrolnih funkcija te zahtijevati da se provedu odgovarajuće korektivne radnje. Treba se uspostaviti formalni postupak daljnjeg praćenja na temelju nalaza i poduzetih korektivnih mjera.

17 Okvir upravljanja rizicima

152. U sklopu sveobuhvatnog okvira unutarnje kontrole institucije trebaju imati holistički okvir upravljanja rizicima na razini institucije koji se primjenjuje u svim poslovnim linijama i unutarnjim jedinicama, uključujući kontrolne funkcije, i kojim se u potpunosti prepoznaje gospodarska priroda njezine cjelokupne izloženosti rizicima. Okvirom upravljanja rizicima treba se omogućiti instituciji da donosi odluke o preuzimanju rizika na temelju potpune informiranosti. Okvirom upravljanja rizicima trebaju se obuhvatiti bilančni i izvanbilančni rizici te stvarni rizici i budući rizici kojima bi institucija mogla biti izložena. Rizike treba procjenjivati odozdo prema gore i odozgo prema dolje unutar poslovnih linija i među njima uporabom dosljedne terminologije i kompatibilnih metodologija u cijeloj instituciji i na konsolidiranoj ili potkonsolidiranoj razini. Okvirom upravljanja rizicima trebaju biti obuhvaćeni svi bitni rizici uz odgovarajuće razmatranje financijskih i nefinancijskih rizika, uključujući kreditni, tržišni, likvidnosni, koncentracijski i operativni rizik, rizik informacijske tehnologije, reputacijski i pravni rizik, rizik povezan s ponašanjem i obvezom usklađenosti u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma te drugih financijskih kaznenih djela, ekološke, socijalne i upravljačke rizike te strateški rizik.
153. Okvir upravljanja rizicima institucije treba uključivati politike, postupke, ograničenja rizika i kontrole rizika kojima se osigurava prikladno, pravodobno i neprekidno utvrđivanje, mjerenje ili procjena, praćenje i smanjenje rizika te upravljanje i izvješćivanje o njima na razini poslovne linije i institucije te na konsolidiranoj ili potkonsolidiranoj razini.
154. U okviru upravljanja rizicima institucije trebaju se pružiti posebne smjernice o provedbi njezinih strategija. Tim se smjernicama, kad je to prikladno, trebaju utvrditi i održavati unutarnja ograničenja dosljedna sklonosti institucije preuzimanju rizika i razmjerna njezinu dobrom radu, financijskoj snazi, kapitalnoj osnovi i strateškim ciljevima. Profil rizičnosti institucije treba se održavati unutar tih utvrđenih ograničenja. Okvirom upravljanja rizicima treba osigurati da postoji definirani postupak za upozoravanje na prekoračenja ograničenja rizika i njihovo rješavanje odgovarajućim postupkom daljnjeg praćenja.
155. Okvir upravljanja rizicima treba podvrgavati neovisnoj unutarnjoj provjeri, koju će provesti npr. funkcija unutarnje revizije, i redovitoj ponovnoj ocjeni njegove usklađenosti sa sklonošću institucije preuzimanju rizika, uzimajući pritom u obzir informacije dobivene od funkcije upravljanja rizicima i, ako je osnovan, odbora za rizike. Čimbenici koji bi se trebali razmotriti obuhvaćaju unutarnja i vanjska kretanja, uključujući promjene u bilanci i prihodima,

povećanje složenosti poslovanja, profila rizičnosti ili operativne strukture institucije, geografsko širenje, spajanja i pripajanja te uvođenje novih proizvoda ili poslovnih linija.

156. Pri utvrđivanju i mjerenju ili procjeni rizikâ institucija treba razviti odgovarajuće metodologije, uključujući alate koji se odnose na budućnost i one koji se odnose na prošlost. Metodologijama treba omogućiti agregiranje izloženosti rizicima na razini svih poslovnih linija i pružanje potpore u utvrđivanju koncentracija rizika. Alati trebaju uključivati procjenu stvarnog profila rizičnosti u odnosu na sklonost institucije preuzimanju rizika te utvrđivanje i procjenu potencijalnih i stresnih izloženosti rizicima u odnosu na sposobnost institucije za podnošenje rizika u različitim pretpostavljenim nepovoljnim okolnostima. Alatima se trebaju pružiti informacije o svim prilagodbama profila rizičnosti koje bi mogle biti potrebne. Pri sastavljanju stresnih scenarija institucije trebaju primijeniti dovoljno konzervativne pretpostavke.
157. Institucije trebaju uzeti u obzir to da rezultati kvantitativnih metodologija procjene, uključujući testiranje otpornosti na stres, uvelike ovise o ograničenjima i pretpostavkama modelâ (uključujući težinu i trajanje šoka i osnovne rizike). Na primjer, modeli kojima se utvrde vrlo visoki povrati od ekonomskog kapitala možda proizlaze iz slabosti u modelima (npr. isključivanje određenih relevantnih rizika) umjesto iz izvanredne strategije ili izvrsne provedbe strategije institucije. Utvrđivanje razine preuzetog rizika stoga se ne treba temeljiti samo na kvantitativnim informacijama ili ishodima modela nego treba uključivati i kvalitativni pristup (uključujući stručnu prosudbu i kritičku analizu). Relevantna kretanja u makroekonomskom okruženju i s tim povezani podatci trebaju se izričito razmotriti kako bi se utvrdio njihov učinak na izloženost i portfelje.
158. Krajnju odgovornost za procjenu rizika snosi isključivo institucija, koja stoga treba kritički procijeniti rizike i suzdržati se od oslanjanja isključivo na vanjske procjene. Na primjer, institucija treba provjeriti valjanost kupljenog modela rizika i prilagoditi ga vlastitim okolnostima kako bi osigurala da se modelom precizno i sveobuhvatno bilježi i analizira rizik.
159. Institucije trebaju biti potpuno svjesne ograničenja modela i metrike te upotrebljavati ne samo kvantitativne nego i kvalitativne alate za procjenu rizika (uključujući stručnu prosudbu i kritičku analizu).
160. Osim vlastitih procjena institucije mogu upotrebljavati i vanjske procjene rizika (uključujući vanjski kreditni rejting ili modele rizika kupljene izvan institucije). Institucije trebaju biti potpuno svjesne točnog opsega tih procjena i njihovih ograničenja.
161. Trebaju se uspostaviti redoviti i transparentni mehanizmi izvješćivanja kako bi se upravljačkom tijelu, njegovu odboru za rizike, ako je osnovan, i svim relevantnim jedinicama u instituciji pravodobno dostavljala precizna, sažeta, razumljiva i smislena izvješća te kako bi prethodno navedena tijela mogla razmjenjivati relevantne informacije o utvrđivanju, mjerenju ili procjeni i praćenju rizika te upravljanju njima. Okvir izvješćivanja treba dobro utvrditi i dokumentirati.

162. Učinkovita komunikacija i svijest o rizicima te strategija upravljanja rizicima ključne su za cjelokupan postupak upravljanja rizicima, uključujući postupke preispitivanja i odlučivanja, i pomažu u sprječavanju donošenja odluka koje bi nesvjesno mogle povećati rizik. Učinkovito izvješćivanje o rizicima uključuje dobro unutarnje razmatranje strategije upravljanja rizicima i relevantnih podataka o riziku (npr. izloženosti i ključnih pokazatelja rizika) te obavješćivanje o njima po horizontalnoj liniji unutar institucije i vertikalnoj liniji u upravljačkoj hijerarhiji.

18 Novi proizvodi i značajne promjene³⁷

163. Institucija treba imati uspostavljenu dobro dokumentiranu politiku za odobrenje novih proizvoda koju je odobrilo upravljačko tijelo, a koja se odnosi na razvoj novih i značajne promjene postojećih tržišta, proizvoda i usluga te izvanredne transakcije. Usto se politikom trebaju obuhvatiti i značajne promjene povezanih postupaka (npr. novi sustavi eksternalizacije) i sustava (npr. postupci promjene u području informacijske tehnologije). Politikom za odobrenje novih proizvoda treba se osigurati dosljednost odobrenih proizvoda i promjena sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika te odgovarajućim ograničenjima odnosno treba osigurati provedbu potrebnih izmjena.
164. Značajne promjene ili izvanredne transakcije mogu se odnositi na spajanja i pripajanja, uključujući moguće posljedice nedovoljno temeljite provedbe dubinske analize kojom se ne uspiju utvrditi rizici i odgovornosti nakon spajanja, uspostavu struktura (npr. novih društava kćeri ili društava posebne namjene), nove proizvode, promjene sustava ili okvira i postupaka upravljanja rizicima te organizacijske promjene u instituciji.
165. Institucija treba imati posebne postupke za procjenu usklađenosti s tim politikama, uzimajući pritom u obzir informacije dobivene od funkcije upravljanja rizicima. To treba uključivati sustavnu prethodnu procjenu i dokumentirano mišljenje funkcije praćenja usklađenosti za nove proizvode ili značajne promjene postojećih proizvoda.
166. Politikom institucije za odobrenje novih proizvoda trebaju se obuhvatiti sva razmatranja koja se trebaju uzeti u obzir prije odlučivanja o ulasku na nova tržišta, trgovanju novim proizvodima, pokretanju novih usluga ili izvršavanju značajnih promjena postojećih proizvoda ili usluga. Politika za odobrenje novih proizvoda treba uključivati i definicije pojmova „novi proizvod / novo tržište / nova djelatnost” i „značajne promjene”, koji će se upotrebljavati u organizaciji i unutarnjim funkcijama koje će biti uključene u postupak odlučivanja.
167. Politikom za odobrenje novih proizvoda trebaju se utvrditi glavna pitanja koja se moraju riješiti prije donošenja odluke. Njima se moraju obuhvatiti regulatorna usklađenost, računovodstvo, modeli utvrđivanja cijena, učinak na profil rizičnosti, adekvatnost kapitala i profitabilnost, dostupnost prikladnih resursa u odjelu ugovaranja transakcija, odjelu pozadinskih poslova riznice i koordinacijskom odjelu te dostupnost prikladnih unutarnjih alata i stručnosti za razumijevanje i praćenje povezanih rizika. Nadalje, kako bi ispunile obveze

³⁷ Vidjeti i smjernice EBA-e o zahtjevima u pogledu nadzora proizvoda i upravljanja njima za proizvođače i distributere proizvoda namijenjenih potrošačima, koje su dostupne na <https://www.eba.europa.eu/-/eba-publishes-final-product-oversight-and-governance-requirements-for-manufactures-and-distributors-of-retail-banking-products>.

propisane Direktivom (EU) 2015/849, institucije trebaju utvrditi i procijeniti rizike od pranja novca i financiranja terorizma koji su povezani s novim proizvodom ili poslovnom praksom i uspostaviti mjere koje se mogu poduzeti u cilju smanjenja tih rizika. U odluci o pokretanju nove aktivnosti trebaju se jasno navesti poslovne jedinice i pojedinačne osobe koje su za nju odgovorne. Nova se aktivnost ne smije poduzimati sve dok nisu dostupni odgovarajući resursi za razumijevanje povezanih rizika i upravljanje njima.

168. Funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti trebaju biti uključene u odobravanje novih proizvoda ili značajnih promjena postojećih proizvoda, postupaka i sustava. Njihov doprinos treba uključivati potpunu i objektivnu procjenu rizika koji proizlaze iz novih aktivnosti u različitim scenarijima, procjenu svih mogućih nedostataka u okviru upravljanja rizicima i okviru unutarnje kontrole institucije te procjenu sposobnosti institucije da učinkovito upravlja svim novim rizicima. Funkcija upravljanja rizicima treba imati i jasan pregled uvođenja novih proizvoda (ili značajnih promjena postojećih proizvoda, postupaka i sustava) u različite poslovne linije i portfelje kao i ovlast da zahtijeva podvrgavanje promjena postojećih proizvoda formalnom postupku utvrđenom u politici za odobrenje novih proizvoda.

19 Kontrolne funkcije

169. Kontrolne funkcije trebaju uključivati funkciju upravljanja rizicima (vidjeti odjeljak 20.), funkciju praćenja usklađenosti (vidjeti odjeljak 21.) i funkciju unutarnje revizije (vidjeti odjeljak 22.). Funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti trebaju biti podložne preispitivanju koje provodi funkcija unutarnje revizije. Odgovornosti kontrolnih funkcija uključuju i obvezu osiguravanja usklađenosti sa zahtjevima u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.
170. Operativni zadatci kontrolnih funkcija mogu se eksternalizirati konsolidirajućoj instituciji ili drugom subjektu unutar ili izvan grupe uz pristanak upravljačkih tijela predmetnih institucija, uzimajući pritom u obzir kriterije razmjernosti navedene u glavi I. Čak i kad se operativni zadatci kontrolnih funkcija djelomično ili potpuno eksternaliziraju, osoba odgovorna za rad kontrolne funkcije i upravljačko tijelo i dalje snose odgovornost za te aktivnosti i za održavanje kontrolne funkcije unutar institucije.
171. Ne dovodeći u pitanje nacionalno pravo kojim se prenosi Direktiva (EU) 2015/849, institucije trebaju dodijeliti odgovornost za osiguravanje usklađenosti institucije sa zahtjevima te direktive, kao i politikama i postupcima institucije radniku (npr. osobi odgovornoj za rad funkcije praćenja usklađenosti). Institucije mogu uspostaviti zasebnu funkciju praćenja usklađenosti u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma kao neovisnu kontrolnu funkciju³⁸. Osoba odgovorna za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma treba po potrebi moći izravno izvješćivati upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji i upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji.

³⁸ Vidjeti i smjernice EBA-e o funkciji praćenja usklađenosti u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (trenutačno u izradi)

19.1 Osobe odgovorne za rad kontrolnih funkcija

172. Položaj osobe odgovorne za rad kontrolne funkcije treba se uspostaviti na odgovarajućoj hijerarhijskoj razini kako bi se osobi odgovornoj za rad kontrolne funkcije osigurale dostatne ovlasti i uporište za izvršavanje njezinih odgovornosti. Ne dovodeći u pitanje cjelokupnu odgovornost upravljačkog tijela, osobe odgovorne za rad kontrolnih funkcija trebaju biti neovisne od poslovnih linija ili jedinica koje nadziru. U tu svrhu osobe odgovorne za rad funkcija upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije trebaju izvješćivati upravljačko tijelo i izravno mu odgovarati, a upravljačko tijelo treba provjeravati rezultate njihova rada.
173. Osobama odgovornima za rad kontrolnih funkcija po potrebi treba omogućiti pristup upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji i njegovo izvješćivanje kako bi izrazile zabrinutost i upozorile nadzornu funkciju, kad je to prikladno, o konkretnim događajima koji utječu ili bi mogli utjecati na instituciju. To ne smije spriječiti osobe odgovorne za rad kontrolnih funkcija u izvješćivanju u okviru redovitih linija izvješćivanja.
174. Institucije trebaju uspostaviti dokumentirani postupak imenovanja na položaj osobe odgovorne za rad kontrolne funkcije te postupak povlačenja njezinih odgovornosti. U svakom slučaju osobe odgovorne za rad kontrolnih funkcija ne bi se trebale, a u skladu s člankom 76. stavkom 5. Direktive 2013/36/EU osoba odgovorna za rad funkcije upravljanja rizicima ne smije se, smijeniti bez prethodnog odobrenja upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji. U značajnim institucijama potrebno je odmah obavijestiti nadležna tijela o odobrenju i glavnim razlozima zbog kojih je osoba odgovorna za rad kontrolne funkcije smijenjena.

19.2 Neovisnost kontrolnih funkcija

175. Kako bi se kontrolne funkcije smatrale neovisnima, trebaju se ispuniti sljedeći uvjeti:
- njihovi radnici ne smiju obavljati operativne zadaće unutar opsega aktivnosti koje kontrolne funkcije trebaju pratiti i nadzirati;
 - organizacijski su odvojene od aktivnosti koje trebaju pratiti i nadzirati;
 - ne dovodeći u pitanje cjelokupnu odgovornost članova upravljačkog tijela institucije, osoba odgovorna za rad kontrolne funkcije ne smije biti podređena osobi koja je odgovorna za upravljanje aktivnostima koje kontrolna funkcija prati i nadzire; te
 - primitci radnika kontrolnih funkcija ne smiju biti povezani s rezultatima aktivnosti koje kontrolna funkcija prati i nadzire te ne smije biti vjerojatno da će na neki drugi način ugroziti njihovu objektivnost³⁹.

³⁹ Vidjeti i smjernice EBA-e o dobrim politikama primitaka, koje su dostupne na <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration/guidelines-on-sound-remuneration-policies>.

19.3 Udruživanje kontrolnih funkcija

176. Uzimajući u obzir kriterije razmjernosti utvrđene u glavi I., funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti mogu se udružiti. Funkcija unutarnje revizije ne smije se udružiti s drugom kontrolnom funkcijom.

19.4 Resursi kontrolnih funkcija

177. Kontrolne funkcije trebaju imati dovoljno resursa. Trebaju imati dovoljan broj kvalificiranih radnika (i na razini matičnog društva i na razini društava kćeri). Kvalificiranost radnika treba se neprekidno održavati pa radnici po potrebi trebaju proći osposobljavanje.
178. Kontrolne funkcije trebaju na raspolaganju imati odgovarajuće sustave informacijske tehnologije i s tim povezanu podršku te pristup unutarnjim i vanjskim informacijama potrebnima za ispunjavanje svojih odgovornosti. Trebaju imati pristup svim potrebnim informacijama o svim poslovnim linijama i relevantnim rizičnim društvima kćerima, posebno onima koja mogu potencijalno stvoriti značajne rizike za institucije.

20 Funkcija upravljanja rizicima

179. Institucije trebaju uspostaviti funkciju upravljanja rizicima koja obuhvaća cijelu instituciju. Funkcija upravljanja rizicima treba imati dostatne ovlasti, uporište i resurse, uzimajući pritom u obzir kriterije razmjernosti navedene u glavi I., u svrhu provedbe politika rizika i okvira upravljanja rizicima, koji je utvrđen u odjeljku 17.
180. Funkcija upravljanja rizicima po potrebi treba imati izravan pristup upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji i njegovim odborima, ako su osnovani, uključujući posebno odbor za rizike.
181. Funkcija upravljanja rizicima treba imati pristup svim poslovnim linijama i drugim unutarnjim jedinicama u kojima može nastati rizik te relevantnim društvima kćerima i povezanim društvima.
182. Radnici funkcije upravljanja rizicima trebaju imati dovoljnu razinu znanja, vještina i iskustva povezanih s tehnikama i postupcima upravljanja rizicima kao i tržištima i proizvodima te trebaju imati pristup redovitom osposobljavanju.
183. Funkcija upravljanja rizicima treba biti neovisna u odnosu na poslovne linije i jedinice čije rizike kontrolira, no njihova se interakcija ne smije sprječavati. Interakcija između operativnih funkcija i funkcije upravljanja rizicima treba pridonijeti postizanju ciljeva svih radnika institucije odgovornih za upravljanje rizicima.
184. Funkcija upravljanja rizicima treba biti središnja organizacijska značajka institucije, a njezina struktura treba biti takva da se njome omogućuje provedba politika rizika i kontrola okvira upravljanja rizicima. Funkcija upravljanja rizicima treba imati ključnu ulogu u osiguravanju

ustopave učinkovitih postupaka upravljanja rizicima u instituciji. Ona treba biti aktivno uključena u donošenje svih značajnih odluka povezanih s upravljanjem rizicima.

185. Značajne institucije mogu razmotriti mogućnost uspostave posebnih funkcija upravljanja rizicima za svaku značajnu poslovnu liniju. Međutim, treba postojati i središnja funkcija upravljanja rizicima, uključujući grupnu funkciju upravljanja rizicima u konsolidirajućoj instituciji, kako bi se pružio holistički pristup svim rizicima na razini institucije i na razini grupe te kako bi se osiguralo postupanje u skladu sa strategijom upravljanja rizicima.
186. Funkcija upravljanja rizicima treba pružati relevantne neovisne informacije, analize i stručne prosudbe o izloženosti rizicima kao i savjete o prijedlozima i odlukama o rizicima koje donose poslovne linije ili unutarnje jedinice te treba obavješćivati upravljačko tijelo o tome jesu li oni usklađeni sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika. Funkcija upravljanja rizicima može preporučiti poboljšanja okvira upravljanja rizicima i korektivne mjere za ispravljanje kršenja politika i postupaka te prekoračenja ograničenja rizika.

20.1 Uloga funkcije upravljanja rizicima u strategiji upravljanja rizicima i odlukama o rizicima

187. Funkcija upravljanja rizicima treba od samog početka biti aktivno uključena u razradu strategije institucije za upravljanje rizicima i u uspostavljanje učinkovitih postupaka upravljanja rizicima institucije. Ona treba pružiti upravljačkom tijelu sve bitne informacije povezane s rizikom, koje će mu omogućiti određivanje razine sklonosti institucije preuzimanju rizika. Funkcija upravljanja rizicima treba procijeniti pouzdanost i održivost strategije upravljanja rizicima i sklonosti preuzimanju rizika. Treba osigurati da se sklonost preuzimanju rizika na odgovarajući način prenese u specifična ograničenja rizika. Funkcija upravljanja rizicima treba procijeniti i strategije rizika i sklonost poslovnih jedinica za preuzimanje rizika, uključujući predložene ciljeve poslovnih jedinica, te se treba uključiti prije nego što upravljačko tijelo donese odluku o strategijama upravljanja rizicima i sklonosti preuzimanju rizika. Ciljevi trebaju biti realistični i usklađeni sa strategijom institucije za upravljanje rizicima.
188. Sudjelovanjem funkcije upravljanja rizicima u postupcima odlučivanja treba se osigurati da se razmatranja rizika uzmu u obzir na odgovarajući način. Međutim, odgovornost za donesene odluke trebaju i dalje snositi poslovne i unutarnje jedinice te u konačnici upravljačko tijelo.

20.2 Uloga funkcije upravljanja rizicima u značajnim promjenama

189. U skladu s odjeljkom 18., prije donošenja odluka o značajnim promjenama ili izvanrednim transakcijama, funkcija upravljanja rizicima treba se uključiti u procjenu učinka takvih promjena i izvanrednih transakcija na cjelokupan rizik institucije i grupe te treba izravno izvijestiti upravljačko tijelo o svojim nalazima prije nego što se donese odluka.

190. Funkcija upravljanja rizicima treba procijeniti način na koji utvrđeni rizici mogu utjecati na sposobnost institucije ili grupe za upravljanje svojim profilom rizičnosti, likvidnošću i dobrom kapitalnom osnovom u normalnim i nepovoljnim okolnostima.

20.3 Uloga funkcije upravljanja rizicima u utvrđivanju, mjeranju, procjeni, smanjenju i praćenju rizika te upravljanju rizicima i izvješćivanju o njima

191. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati da postoji odgovarajući okvir upravljanja rizicima i da se svi rizici utvrđuju, procjenjuju, mjere i prate, da se njima upravlja te da se o njima propisno izvješćuje nadležne jedinice u instituciji.
192. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati da se utvrđivanje i procjena ne temelje samo na kvantitativnim informacijama ili ishodima modela, već da su u obzir uzeti i kvalitativni pristupi. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati stalnu informiranost upravljačkog tijela o pretpostavkama upotrijebljenima u modelima i analizi rizika te o mogućim nedostacima modela i analize rizika.
193. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati da se provjeravaju transakcije s povezanim osobama te da se utvrde i primjereno procijene rizici kojima one izlažu instituciju.
194. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati da poslovne jedinice učinkovito prate sve utvrđene rizike.
195. Funkcija upravljanja rizicima treba redovito pratiti stvarni profil rizičnosti institucije i temeljito ga analizirati u odnosu na strateške ciljeve i sklonost institucije preuzimanju rizika kako bi se upravljačkom tijelu u upravljačkoj funkciji omogućilo donošenje odluka, a upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji propitivanje.
196. Funkcija upravljanja rizicima treba analizirati kretanja i prepoznati nove rizike ili rizike u nastajanju i povećanja rizika koji su nastali zbog promjena okolnosti i uvjeta. Treba redovito provjeravati i stvarne ishode rizika u odnosu na prethodne procjene (tj. retroaktivno testiranje) kako bi se procijenila i poboljšala točnost i učinkovitost postupka upravljanja rizicima.
197. Funkcija upravljanja rizicima treba procijeniti moguće načine smanjenja rizika. U izvješćivanje upravljačkog tijela trebaju biti uključene predložene odgovarajuće mjere za smanjenje rizika.

20.4 Uloga funkcije upravljanja rizicima u neodobrenim izloženostima

198. Funkcija upravljanja rizicima treba neovisno procijeniti kršenja sklonosti preuzimanju rizika ili prekoračenja ograničenja rizika (uključujući utvrđivanje uzroka te provedbu pravne i

ekonomske analize stvarnog troška zatvaranja i smanjenja izloženosti ili zaštite od izloženosti u odnosu na potencijalni trošak njezina zadržavanja). Treba obavijestiti predmetne poslovne jedinice i upravljačko tijelo te preporučiti moguće ispravke. Ako je kršenje značajno, funkcija upravljanja rizicima treba izravno izvijestiti upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji, ne dovodeći u pitanje njezinu obvezu izvješćivanja drugih unutarnjih funkcija i odbora.

199. Funkcija upravljanja rizicima treba imati ključnu ulogu u osiguravanju da se odluka o njezinoj preporuci donese na odgovarajućoj razini, da relevantne poslovne jedinice postupaju u skladu s njome i da se o njoj izvijesti upravljačko tijelo i odbor za rizike, ako je osnovan.

20.5 Osoba odgovorna za rad funkcije upravljanja rizicima

200. Osoba odgovorna za rad funkcije upravljanja rizicima treba biti odgovorna za pružanje sveobuhvatnih i razumljivih informacija o rizicima i savjetovanje upravljačkog tijela, čime tom tijelu pomaže u razumijevanju cjelokupnog profila rizičnosti institucije. Isto vrijedi i za osobu odgovornu za rad funkcije upravljanja rizicima matične institucije u pogledu konsolidiranog položaja.
201. Osoba odgovorna za rad funkcije upravljanja rizicima treba biti dovoljno stručna, neovisna i imati dovoljno visok položaj u hijerarhiji da propituje odluke koje utječu na izloženost institucije rizicima. Kad osoba odgovorna za rad funkcije upravljanja rizicima nije član upravljačkog tijela, značajne institucije trebaju imenovati neovisnu osobu odgovornu za rad funkcije upravljanja rizicima koja nije odgovorna za druge funkcije te koja izravno odgovara upravljačkom tijelu. Kad nije primjereno imenovati osobu koja je posvećena samo ulozi osobe odgovorne za rad funkcije upravljanja rizicima, uzimajući pritom u obzir načelo razmjernosti kako je utvrđeno u glavi I., ta se uloga može udružiti s osobom odgovornom za rad funkcije praćenja usklađenosti ili je može obavljati druga osoba na višem položaju u hijerarhiji pod uvjetom da ne postoji sukob interesa između udruženih funkcija. Ta osoba u svakom slučaju treba imati dostatne ovlasti, uporište i neovisnost (npr. voditelj pravnih poslova).
202. Osoba odgovorna za rad funkcije upravljanja rizicima treba biti sposobna propitivati odluke rukovodstva institucije i njezina upravljačkog tijela, a razlozi prigovora trebaju se službeno dokumentirati. Ako institucija želi osobi odgovornoj za rad funkcije upravljanja rizicima dodijeliti pravo veta na odluke (npr. odluku o kreditu ili ulaganju ili postavljanje ograničenja) donesene na razinama nižim od upravljačkog tijela, treba odrediti opseg tog prava veta, eskalacijske ili žalbene postupke i način na koji će upravljačko tijelo biti uključeno.
203. Institucije trebaju uspostaviti ojačane postupke za odobrenje odluka u pogledu kojih je osoba odgovorna za rad funkcije upravljanja rizicima izrazila negativno mišljenje. Upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji treba imati mogućnost izravne komunikacije s osobom odgovornom za rad funkcije upravljanja rizicima o ključnim pitanjima rizika, uključujući kretanja koja možda nisu u skladu sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.

21 Funkcija praćenja usklađenosti

204. Institucije trebaju uspostaviti stalnu i učinkovitu funkciju praćenja usklađenosti koja će upravljati rizicima povezanim s usklađenošću te trebaju imenovati osobu odgovornu za tu funkciju za cijelu instituciju (službenik za praćenje usklađenosti ili osoba odgovorna za rad funkcije praćenja usklađenosti).
205. Kad nije primjereno imenovati osobu koja je posvećena samo ulozi osobe odgovorne za rad funkcije praćenja usklađenosti, uzimajući pritom u obzir načelo razmjernosti kako je utvrđeno u glavi I., ta uloga može se udružiti s osobom odgovornom za rad funkcije upravljanja rizicima ili je može obavljati druga osoba na višem položaju u hijerarhiji (npr. voditelj pravnih poslova) pod uvjetom da ne postoji sukob interesa između udruženih funkcija.
206. Funkcija praćenja usklađenosti, uključujući osobu odgovornu za rad te funkcije, treba biti neovisna u odnosu na poslovne linije i unutarnje jedinice koje kontrolira te treba imati dostatne ovlasti, uporište i resurse. Uzimajući u obzir kriterije razmjernosti utvrđene u glavi I., toj funkciji može pomagati funkcija upravljanja rizicima ili se ona može udružiti s funkcijom upravljanja rizicima ili drugom odgovarajućom funkcijom, npr. odjelom za pravne poslove ili ljudske resurse.
207. Radnici funkcije praćenja usklađenosti trebaju imati dovoljno znanja, vještina i iskustva u vezi s praćenjem usklađenosti i povezanim postupcima te trebaju imati pristup redovitom osposobljavanju.
208. Upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji treba nadzirati provedbu primjereno dokumentirane politike usklađenosti, o kojoj se trebaju obavijestiti svi radnici. Institucije trebaju uspostaviti postupak za redovitu procjenu izmjena zakona i propisa primjenjivih na njihove aktivnosti.
209. Funkcija praćenja usklađenosti treba savjetovati upravljačko tijelo o mjerama koje se moraju poduzeti kako bi se osigurala usklađenost s primjenjivim zakonima, pravilima, propisima i standardima te treba procijeniti mogući učinak promjena u pravnom ili regulatornom okruženju na aktivnosti institucije i njezin okvir praćenja usklađenosti.
210. Funkcija praćenja usklađenosti treba osigurati provedbu praćenja usklađenosti u okviru strukturiranog i dobro utvrđenog programa praćenja usklađenosti te treba osigurati pridržavanje politike usklađenosti. Funkcija praćenja usklađenosti treba izvješćivati upravljačko tijelo i po potrebi komunicirati s funkcijom upravljanja rizicima o rizicima povezanim s usklađenošću institucije i upravljanju tim rizicima. Funkcija praćenja usklađenosti i funkcija upravljanja rizicima trebaju po potrebi surađivati i razmjenjivati informacije kako bi mogle izvršiti svoje zadaće. Upravljačko tijelo i funkcija upravljanja rizicima trebaju uzeti u obzir nalaze funkcije praćenja usklađenosti u postupku odlučivanja.
211. U skladu s odjeljkom 18. ovih smjernica, funkcija praćenja usklađenosti u bliskoj suradnji s funkcijom upravljanja rizicima i jedinicom za pravne poslove treba provjeravati i jesu li novi

proizvodi i novi postupci u skladu s važećim pravnim okvirom i, kad je to prikladno, sa svim poznatim predstojećim izmjenama zakonodavstva, propisa i nadzornih zahtjeva.

212. Institucije trebaju poduzeti odgovarajuće mjere za sprječavanje unutarnjeg ili vanjskog postupanja kojim bi se moglo potaknuti ili omogućiti počinjenje kaznenih djela prijevare, pranja novca ili financiranja terorizma ili nekog drugog financijskog kaznenog djela ili kršenja discipline (npr. povrede unutarnjih postupaka, prekoračenja ograničenja).
213. Institucije trebaju osigurati da njihova društva kćeri i podružnice poduzmu korake u cilju osiguravanja usklađenosti svojeg poslovanja s lokalnim zakonima i propisima. Ako je zbog lokalnih zakona i propisa primjena strožih postupaka i sustava za praćenje usklađenosti koje provodi grupa otežana, a posebno ako se njima sprječavaju otkrivanje i razmjena potrebnih informacija među subjektima unutar grupe, društva kćeri i podružnice trebaju o tome obavijestiti službenika za praćenje usklađenosti ili osobu odgovornu za rad funkcije praćenja usklađenosti konsolidirajuće institucije.

22 Funkcija unutarnje revizije

214. Institucije trebaju uspostaviti neovisnu i učinkovitu funkciju unutarnje revizije, uzimajući pritom u obzir kriterije razmjernosti utvrđene u glavi I., te trebaju imenovati osobu dogovornu za tu funkciju na razini cijele institucije. Funkcija unutarnje revizije treba biti neovisna i imati dostatne ovlasti, uporište i resurse. Institucije posebno trebaju osigurati da su kvalifikacije radnika funkcije unutarnje revizije i resursi funkcije unutarnje revizije, posebno revizorski alati i metode analize rizika, primjereni veličini i lokacijama institucije te vrstama, opsegu i složenosti rizika povezanih s poslovnim modelom, aktivnostima i kulturom rizika institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
215. Funkcija unutarnje revizije treba biti neovisna u odnosu na aktivnosti nad kojima se obavlja revizija. Funkcija unutarnje revizije ne smije se stoga udružiti s drugim funkcijama.
216. Primjenom pristupa koji se temelji na procjeni rizika funkcija unutarnje revizije treba na neovisan način preispitati usklađenost svih aktivnosti i jedinica institucije, uključujući eksternalizirane aktivnosti, s politikama i postupcima institucije i s regulatornim zahtjevima te izraziti objektivno uvjerenje o takvoj usklađenosti. Svi subjekti grupe trebaju biti obuhvaćeni opsegom rada funkcije unutarnje revizije.
217. Funkcija unutarnje revizije ne smije biti uključena u izradu, odabir, uspostavu i provedbu specifičnih politika, mehanizama i postupaka unutarnje kontrole te ograničenja rizika. Međutim, to ne bi smjelo spriječiti upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji da traži informacije od unutarnje revizije o pitanjima povezanim s rizikom, unutarnjim kontrolama i usklađenošću s primjenjivim pravilima.
218. Funkcija unutarnje revizije treba procijeniti je li okvir unutarnje kontrole institucije utvrđen u odjeljku 15. i učinkovit i djelotvoran. Točnije, ona treba procijeniti:

- a. prikladnost okvira upravljanja institucije;
 - b. jesu li postojeće politike i postupci prikladni i u skladu s pravnim i regulatornim zahtjevima te strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika;
 - c. usklađenost postupaka s primjenjivim zakonima i propisima te odlukama upravljačkog tijela;
 - d. jesu li postupci ispravno i učinkovito provedeni (npr. usklađenost transakcija, razina stvarno nastalih rizika itd.); i
 - e. prikladnost, kvalitetu i učinkovitost provedenih kontrola i izvješćivanja koje obavljaju poslovne jedinice zadužene za obranu sustava te funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti.
219. Funkcija unutarnje revizije treba posebno provjeriti cjelovitost postupaka kojima se osigurava pouzdanost metoda i tehnika institucije te pretpostavke i izvore informacija upotrijebljene u njezinim internim modelima (npr. modeliranje rizika i računovodstveno mjerenje). Treba procijeniti i kvalitetu i uporabu alata za kvalitativno utvrđivanje i procjenu rizika te poduzetih mjera za smanjenje rizika.
220. Funkcija unutarnje revizije treba imati neometan pristup cjelokupnoj evidenciji, dokumentima, informacijama i objektima na razini čitave institucije. To uključuje pristup informacijskim sustavima upravljanja te zapisnicima svih odbora i tijela koja donose odluke.
221. Funkcija unutarnje revizije treba se pridržavati nacionalnih i međunarodnih profesionalnih standarda. Primjer profesionalnih standarda na koje se to odnosi jesu standardi Instituta unutarnjih revizora.
222. Unutarnja revizija treba se provoditi u skladu s planom revizije i detaljnim programom revizije u kojem se primjenjuje pristup koji se temelji na procjeni rizika.
223. Plan unutarnje revizije treba se sastaviti najmanje jednom godišnje na temelju godišnjih ciljeva unutarnje revizije i kontrole. Plan unutarnje revizije treba odobriti upravljačko tijelo.
224. Odgovarajuća razina rukovodstva treba provesti formalni postupak daljnjeg praćenja u pogledu svih preporuka revizije kako bi se osigurala njihova učinkovita i pravodobna provedba te izvješćivanje o tome.

Glava VI. – Upravljanje kontinuitetom poslovanja⁴⁰

225. Institucije trebaju uspostaviti dobar plan upravljanja kontinuitetom poslovanja i plan oporavka, koji instituciji osiguravaju mogućnost neprekinutog poslovanja i ograničavanje gubitaka u slučaju ozbiljnog poremećaja poslovanja.
226. Institucije mogu uspostaviti posebnu, neovisnu funkciju kontinuiteta poslovanja, npr. u okviru funkcije upravljanja rizicima⁴¹.
227. Poslovanje institucije oslanja se na nekoliko ključnih resursa (npr. sustave informacijske tehnologije, uključujući usluge u oblaku, komunikacijske sustave, ključne radnike i objekte). Svrha je upravljanja kontinuitetom poslovanja smanjiti operativne, financijske, pravne, reputacijske i druge značajne posljedice nastale uslijed katastrofe ili dugotrajne nedostupnosti tih resursa i posljedičnog poremećaja svakodnevnog poslovanja institucije. Ostale mjere upravljanja rizicima mogu biti usmjerene na smanjenje mogućnosti pojave takvih incidenata ili prijenosa njihova financijskog učinka na treće strane (npr. osiguranjem).
228. Kako bi utvrdila dobar plan upravljanja kontinuitetom poslovanja, institucija treba provesti temeljitu analizu čimbenika rizika od ozbiljnih poremećaja poslovanja i svoje izloženosti tim rizicima te procijeniti (kvantitativno i kvalitativno) njihov potencijalni učinak uporabom unutarnje i/ili vanjske analize podataka i scenarija. Tom analizom trebaju se obuhvatiti sve poslovne linije i unutarnje jedinice, uključujući funkciju upravljanja rizicima, te se treba uzeti u obzir njihova međuovisnost. Rezultati analize trebaju pridonijeti utvrđivanju prioriteta i ciljeva institucije u pogledu oporavka.
229. Na temelju prethodno navedene analize institucija treba utvrditi:
- a. planove postupanja u kriznim situacijama i plan kontinuiteta poslovanja kako bi se osiguralo da institucija na odgovarajući način reagira na hitne situacije i da može osigurati funkcioniranje svojih najvažnijih poslovnih aktivnosti ako dođe do poremećaja svakodnevnog poslovanja; i
 - b. planove oporavka za ključne resurse kako bi se instituciji omogućio oporavak svakodnevnog poslovanja u odgovarajućem roku. Sav rezidualni rizik od mogućih poremećaja poslovanja treba biti usklađen sa sklonošću institucije preuzimanju rizika.
230. Plan postupanja u kriznim situacijama, plan kontinuiteta poslovanja i planovi oporavka trebaju se dokumentirati i pažljivo provoditi. Dokumentacija treba biti dostupna svim poslovnim linijama, unutarnjim jedinicama i funkciji upravljanja rizicima te treba biti pohranjena na sustavima koji su fizički odvojeni i lako dostupni u slučaju kriznih situacija. Treba se pružiti odgovarajuće osposobljavanje. Potrebno je redovito provoditi testiranja i

⁴⁰ Institucije trebaju proučiti i smjernice EBA-e o rizicima IKT-a, koje su dostupne na <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/internal-governance/guidelines-on-ict-and-security-risk-management>

⁴¹ Vidjeti i članak 312. Uredbe (EU) br. 575/2013.

ažuriranja planova. Svi izazovi ili neuspjesi koji se pojave u testiranjima trebaju se dokumentirati i analizirati, a planovi se sukladno tome trebaju preispitati.

Glava VII. – Transparentnost

231. Sve relevantne radnike u cijeloj instituciji treba obavijestiti o strategijama, politikama i postupcima. Radnici institucije trebaju razumjeti politike i postupke koji se odnose na njihove dužnosti i odgovornosti te ih se trebaju pridržavati.
232. Upravljačko tijelo stoga treba jasno i dosljedno obavješćivati relevantne radnike o strategijama i politikama institucije te o njihovim izmjenama, barem u mjeri u kojoj je to potrebno za izvršavanje njihovih dužnosti. U tu se svrhu može koristiti pisanim smjernicama, priručnicima ili drugim sredstvima.
233. Ako nadležna tijela na temelju članka 106. stavka 2. Direktive 2013/36/EU od matičnih društava zahtijevaju da jednom godišnje objave opis svoje pravne strukture te upravljačke i organizacijske strukture grupe institucija, informacijama se trebaju obuhvatiti svi subjekti unutar strukture grupe, kako je definirana u Direktivi 2013/34/EU⁴², po zemljama.
234. Ta objava treba sadržavati barem:
- a. pregled unutarnje organizacije institucija i strukture grupe, kako je definirana u Direktivi 2013/34/EU i njezinim izmjenama, uključujući glavne linije izvješćivanja i odgovornosti;
 - b. sve značajne izmjene od prethodne objave i datum značajne izmjene;
 - c. nove pravne, upravljačke ili organizacijske strukture;
 - d. informacije o strukturi, organizaciji i članovima upravljačkog tijela, uključujući broj njegovih članova i broj neovisnih članova te podatke o spolu i trajanju mandata svakog člana upravljačkog tijela;
 - e. ključne odgovornosti upravljačkog tijela;
 - f. popis odbora upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji i njihov sastav;
 - g. pregled politike upravljanja sukobima interesa koja se primjenjuje na instituciju i upravljačko tijelo;
 - h. pregled okvira unutarnje kontrole; i
 - i. pregled okvira upravljanja kontinuitetom poslovanja.

⁴² Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19).

Prilog I. – Aspekti koje treba uzeti u obzir pri razvoju politike internog upravljanja

U skladu s glavom III. pri dokumentiranju politika i sustavâ internog upravljanja institucije trebaju uzeti u obzir aspekte navedene u nastavku.

1. Struktura dioničara
 2. Struktura grupe, ako je primjenjivo (pravna i funkcionalna struktura)
 3. Sastav i funkcioniranje upravljačkog tijela
 - a) kriteriji odabira, uključujući način na koji se u obzir uzima raznolikost
 - b) broj, trajanje mandata, rotacija, dob
 - c) neovisni članovi upravljačkog tijela
 - d) izvršni članovi upravljačkog tijela
 - e) neizvršni članovi upravljačkog tijela
 - f) unutarnja raspodjela zadaća, ako je primjenjivo
 4. Upravljačka struktura i organizacijska shema (s učinkom na grupu, ako je primjenjivo)
 - a) specijalizirani odbori
 - i. sastav
 - ii. funkcioniranje
 - b) izvršni odbor, ako postoji
 - i. sastav
 - ii. funkcioniranje
 5. Nositelji ključnih funkcija
 - a) osoba odgovorna za rad funkcije upravljanja rizicima
 - b) osoba odgovorna za rad funkcije praćenja usklađenosti
 - c) osoba odgovorna za rad funkcije unutarnje revizije
 - d) glavni financijski direktor
 - e) ostali nositelji ključnih funkcija
 6. Okvir unutarnje kontrole
 - a) opis svake funkcije, uključujući njezinu organizaciju, resurse, uporište i ovlasti
 7. Opis strategije upravljanja rizicima i okvira upravljanja rizicima
 8. Organizacijska struktura (s učinkom na grupu, ako je primjenjivo)
-

- a) operativna struktura, poslovne linije i raspodjela nadležnosti i odgovornosti
 - b) eksternalizacija
 - c) raspon proizvoda i usluga
 - d) geografski opseg poslovanja
 - e) pružanje usluga na temelju režima slobode pružanja usluga
 - f) podružnice
 - g) društva kćeri, zajednički pothvati itd.
 - h) uporaba izvanteritorijalnih centara
9. Kodeks ponašanja i postupanja (s učinkom na grupu, ako je primjenjivo)
- a) strateški ciljevi i vrijednosti društva
 - b) unutarnji kodeksi i propisi, preventivne politike
 - c) politika upravljanja sukobima interesa
 - d) zviždanje
10. Status politike internog upravljanja s datumom
- a) razvoj
 - b) posljednja izmjena
 - c) posljednja procjena
 - d) odobrenje upravljačkog tijela.

